

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnemu tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskarne
krovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posebni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoludne.

Štev. 52.

V Mariboru, dne 24. decembra 1903.

Tečaj XXXVII.

Mir ljudem . . . !

Božični čas je tukaj in nekak slovesen mir se nam približuje, ki bo božične praznike dosegel svoj vrhunec. Delo poneha, tovarne, delavnice se zapirajo; ljudje hite k predragim svojcem in ostajajo pri njih v prisrčnih pogovorih; tudi v srca naša prihaja ob tem času prej neznano osrečjujoče čustvo miru. Iz človeških domovanj, iz zamrlih poljan, iz velikih gozdov, od povsod nam diha nekak slovesen mir nasproti. To je božični mir, ki ga prinašajo bednemu človeštvu leta za letom božični prazniki!

Mir ljudem . . . ! zapeli so pred blizu dvetisoč leti nebeški kriлатci nad Betlehemom, kjer se je rodil Spasitelj naš. In ta mir se враča od istega časa vsako leto med odrešeno stvarstvo. Naša srca pa čutijo sladost tega miru in si ga želijo, da bi ostal vedno, vedno v njih . . .

Vedno bi radi imeli mir božičnih praznikov. Toda, ah, niso vsi ljudje dobre volje, in zato še tudi ne bo zaželenega trajnega miru. S strahom gledamo zopet v bodočnost. Že vidimo sovražnike, ki nam prihajajo nasproti z grdim orožjem laži, obrekovanja in hujskanja. Nič jim ni sveto, nič jim ni drago, vse hočejo podjarmiti in zasužniti. Toda, udali se jim ne bomo!

Mir si želimo iz vse duše, toda ne tega miru, da bi pripoznivali laž, obrekovanje in hujskanje za svoj življenski namen, za svoje vzore. Mir hočemo, a ker nam ga sovražniki nočejo dati radovoljno, hočemo si ga priboriti. In čim bolj koprne naša srca po

miru, tem odločnejše, tem hrabrejše bo naše vojevanje. Udati se nočemo, mi hočemo miru, onega miru, ki ga daje gorka ljubezen do vere, ki ga diha živo narodno prepričanje, ki ga rosi splošno blagostanje. Kmalu, kmalu že naj pride čas, ko bo vedno vladal nad nami Slovenci tak mir!

Zatirani štajerski Slovenci.

(Govor poslanca Jos. Žičkarja v seji deželnega zboru dne 12. novembra 1903.)

Visoka zbornica! Ko smo v finančnem odseku obravnavali o pokritju deželnih stroškov, sem jaz izjavil, da ne morem glasovati za predlog in sem obenem navel tudi vzroke in sicer deželne doklade kar naenkrat povisati za 5%, to je vendar veliko preveč. Kaj bodo rekli naši volilci? Navedel sem tudi narodnostne ovire, ki nam branijo, glasovati za predlog. Ponovil sem, kar smo v deželni zbornici o velikonočnem zasedanju trdili, namreč, da nas večina deželnega zboru preveč pritiska in da nismo mogli glasovati za začasni proračun za l. 1903. Iz istih razlogov tudi sedaj ne moremo glasovati za povišanje deželnih doklad za 5%. Radi te izjave v finančnem odseku me je gospod načelnikov namestnik finančnega odseka pozval k redu, drugače ne vem kako bi imenoval njegovo ravnanje. Zavrnil je namreč mojo trditev in rekel, da ni res, da bi nas večina pritiskala, ampak nasprotno, da večina deželne zbornice po očetovsko skrbi za Slovence. Jeli to res? Hočem biti popolnoma nepristranski.

Naj dejanja govorijo, in pokazalo se bo, če sem v finančnem odseku pravo trdil ali ne. Poprej pa mi dovolite še to-le splošno opombo. Vsak poslanec sme vendar izraziti svojo sodbo, ali večina kakega političnega zastopa z davki prav razpolaga ali ne, in če v tem našem slučaju večina v deželnem zboru z manjšino štajerskih prebivalcev, Slovenci, res tako ravna, kakor bi morala ravnati po naravnem zakonu in po državnih postavah. To pravico ima vsak volilec, vsak davkoplačevalec, v veliko večji meri še poslanec, zastopnik ljudstva. To se godi povsod in v vsakem političnem zastopu, in še veliko hujše se kritikuje delovanje večine. Tedaj edino le poslanec v štajerskem deželnem zboru ali v njegovih odsekih naj ne bi imel te pravice! Umevno bi mi bilo, če bi bilo neresnično, kar smo vedno povdarjali, da se nam ne dajo pravice, ki so nam zajamčene po naravnem pravu in po državnem zakonu. Kako pa je v resnici? Navedem le nekatere vzglede. Prašam vas, ali dobivajo naše slovenske občine in okraji dopise, ki bi jim bili umljivi? Nikakor ne! Gospoda moja! Deželni odbor je pošiljal slovenskim občinam odloke v popolnoma nerazumljivem nemškem jeziku. Slovenske občine so poslale odloke nazaj na deželni odbor s prošnjo, naj se jim prestavijo na slovenski. In kaj se je zgodilo? Grozilo se jim je s kaznijo. Znan mi je slučaj, ki sem ga že enkrat tukaj navel, da se je grozilo slovenski občini s kaznijo 100 gl, če ne reši nemškega dopisa deželnega odbora. Priznati moram, da ravno tako, kakor deželni odbor, ravnajo s Slovenci tudi politične ob-

Listek.

Zbirajte narodne noše!

Ant. Korošec.

Nekdaj se je sicer klical: Nazaj k narodni noši! A ta klic ni imel uspeha in je utihnil. Bolj potreben in umesten pa postaja sedaj za nas Slovence drug klic: Zbirajte narodne noše!

Našega ljudstva ne bomo ne z dobrim, ne s hudim več prisili, da bi se vrnili k nekdanjim svojim nošam, kajti ono je v pretesni zvezi z omikanim svetom in je tudi samo stopilo med vrste omikanih slojev. Pri vsakem narodu pa gine narodna noša z napredovanjem prosvete. To je naravno! Gospodarsko življenje postane pri prosvetljenem narodu brezobzirno tekmovanje posameznikov za obstanek, koje odvraca njih misli in skrbi na važnejše predmete nego je krov in noša. Napredujoča prosveta pa spremeni tudi družabne razmere v celi narodu in oni sloji, ki so prej s spoštovanjem gledali pri omikanih stanovih njih nošo kot nekako vidno znamenje mnogo večje omike, se čutijo z omikanimi ravnopravnimi in zato si osvajajo tudi njih nošo. Iz estetičnih, narodnogospodarskih in zgorj narodnih razlogov pač vsakdo obža-

luje, da so lepe narodne noše izginile med našim ljudstvom, toda da bi se vrstile, ostane v bodoče le pobožna želja narodnih sanjačev in prevelikih idealistov.

Danes je glede narodnih noš naša naloga, da jih zbiramo in hranimo! Na Spod. Štajerskem dosedaj nismo imeli ne zavoda, ne društva, kateremu bi se lahko izročevali ostanki nekdanjih noš. Kranjevi s svojim muzejem pa se niso hoteli ali niso znali postaviti na vseslovensko stališče. A letos smo tudi štajerski Slovenci dobili središče in ognjišče za svoje narodopisne težnje, namreč „Zgodovinsko društvo“ s sedežem v Mariboru. Vsakdo ve sedaj, kam mu je pošiljati za slovensko narodopisje važne reči.

Spodnještajerski Slovenci imamo v narodnih nošah bogato in zanimivo preteklost. In kdo bi ne videl rad samozavestnega Pohorca v sukni, ki je bila baje zelo podobna francoskemu fraku? Ponošni Murski poljanci, Ščavnčarji in Pesničarji bi se nam predstavljali v kakem narodopisnem muzeju v slovitih brugušah, kratkih robačah in srebrnogombnih telovnikih, po zimi pa v kožuhih domačega pridelka. Ptujski poljanci imajo še sedaj svoje posebnosti v obleki, posebno ženske. Savinjska narodna noša je slovela zaradi svoje lepote in dragocenosti. Posavljeni so nastopali nekdaj v gladkih, svetlih sareh, v širokih, nebarvanih

platnenih hlačah in z zajčeki na glavi. V Šmarškem okraju se še vidijo ob ženitovanjih ostanki nekdanje narodne noše, ki je bila v onih krajih običajna. Le skupno smo tukaj imenovali prebivalce nekaterih okrajev, sicer pa je bilo v vsakem okraju še zopet mnogo različnosti v nošah.

Na potovanju po zahodnem Balkanu sva s prijateljem najbolj občudovala narodopisni oddelki deželnega muzeja v Sarajevu. Kakor se veseli otrok nad lilkami, enako veselje, toda razumno, obhaja omikanega človeka pri pogledu na figurine v krasnih pestrih narodnih nošah! In na narodopisni razstavi v zlati Pragi l. 1895. smo se mlajši slovenski obiskovalci, ki še nismo prav pojmovali pomena statističnih tabel, diagramov in enakih podatkov v drugih oddelkih, pač najrajši mudili v levem oddelku narodopisne palace, kjer smo gledali tipične obraze iz različnih češkoslovanskih krajev ter se divili lepoti narodnih noš Hanakov, Valahov, Slovakov, Horakov in drugih prebivalcev češkega ozemlja. Sad češke narodopisne razstave je Narodopisni muzej v Pragi.

Zakaj bi se tudi mi spodnještajerski Slovenci ne osokolili in ustanovili našemu „Zgodovinskemu društvu“ narodopisnega muzeja? O potrebi in veliki kulturni vrednosti takega muzeja ni treba izgubiti niti besede, ker smo v

lasti. Večkrat sem že prosil nj. ekscelenco g. cesarskega namestnika, naj naroči političnim oblastem, da dopisujejo slovenskim občinam in okrajem slovensko, da jim bo dopis vendar razumljiv; toda vse zaman. Še le pred kratkim dobil sem zopet od neke občine nujno prošnjo, naj bi posredoval, da dobiva ista občina in obenem tudi vse druge slovenske občine dopise od političnih oblastej v slovenščini. Ista občina toži, da ji delajo nemški dopisi grozne sitnobe ker minejo včasi po cele ure, predno se dobi človek, ki županu nemški dopis raztolmači, naj si bo že prav ali napačno. Če dobijo potem politične oblasti napačne podatke, krive so si same, ker tako zahtevajo. Gospoda moja! Tako žalostne razmere vgnezdale so se v deželi pri političnih in deželnih oblastih. Če se občine potegujejo za svoje pravice ali se pritožujejo zoper kričeče krvice, tedaj grozi se jim z denarnimi kaznimi. In če slovenski poslanec te popolnoma opravičene pritožbe na pristojnem mestu prijavi, drzne se ga predsednikov namestnik finančnega odseka opomniti k redu in celo trditi, da ni res, da bi se Slovencem godila krvica. Še drugo prošnjo bi imel do nj. ekscelence cesarskega namestnika in mislim, da smem v tej zadevi tudi v imenu drugih gospodov govoriti. Prosim, da bi politične oblasti naj nekoliko hitreje reševala razne prizive in dopise. Dostikrat se mora čakati cele mesece, preden se akt reši.

Že pred leti opozoril sem na velike krvice, ki se godijo Slovencem na spodnjem štajerskem na železnici. V prvi vrsti mi je omeniti deželnih železnic. Pri teh imajo postaje samo nemške, Slovencem nerazumljive napise. Ravno tako kliče sprevodnik postaje samo nemško, da Slovenci niti ne vedo, kje so. (Klic: »to je pa že preveč«) Tako kliče n. pr. na železnici Poličane—Konjice eno postajo s »Plankenstein« in drugo »Gattersdorf«. Ta imena so Slovencem čisto neznanata, znani so le kraji »Zbelovo« in »Dražinjavas«. Ta domača imena ljudje razumejo. Na proggi Celje—Velenje kliče sprevodnik »Sachsenfeld, Heilenstein in Ritzdorf«. Slovensko, — in ti kraji so popolnoma slovenski, — se zovejo »Žalec, Polzela« in »Rečica«. Mislim toraj, da to nikakor ne kaže očetovske skrbi večine deželnega zbora proti nam Slovencem, če se nam v enomer delajo teske krvice. Čudno je pa, da se na deželnih železnicah vendar nahajajo slovenski napis, namreč: »Pozor na vlak!« Zakaj ta nedoslednost? Če je bilo potrebno, ta napis »pozor na vlak!« napraviti v slovenskem jeziku, zakaj

ne bi bilo potrebno, da se napravijo v slovenskem jeziku tudi napis na železničnih postajah?

Kako malenkostno in silno krivično postopek deželna uprava tudi v drugih zadevah proti nam Slovencem, se vidi iz tega, da se nahajajo na deželnih napravah, katere so ustanovljene na Spodnjem Štajerskem, n. pr. na bolnišnicah, hiralnicah, deželnih trsnicah, viničarskih šolah, na deželnih boletnih uradih samo le nemški napis, čeravno imajo vsi sloji prebivalstva pravico, v nje zahajati in bi morali tudi znati, kaj pomeni eden ali drugi napis. To je naravnost rečeno: nemerna brezobzirnost nasproti slovenskemu narodu in tretjina štajerskih prebivalcev smo Slovenci!

Omeniti še moram nekaj besed o šoli, zastran katere je že včeraj govoril moj tovarš Roškar, menim namreč sadjerejsko in vinorejsko šolo v Mariboru. Izmed vseh 174 kmetijskih šol, — toliko jih je bilo koncem leta 1902 v Avstriji — so samo 3, na katerih se poučuje slovensko. Delimo te kmetijske šole v tri vrste: 1. Visoke šole, kakor imamo eno na Dunaju in eno v Krakovi; 2. višje ali srednje šole za razne predmete kmetijstva, vseh skupaj 20. 3. Slednjič imamo še 152 nižjih kmetijskih šol. Obiskovalo je te kmetijske zavode koncem leta 1902. 6431 učencev. Več kakor dve tretjini teh učencev (4475) bili so kmečki sinovi in sinovi gozdarjev. Od 174 avstrijskih kmetijskih šol jih je pet na Štajerskem, in sicer 1. gozdarska šola v Bruku, 2. kmetijska šola v Grottenhofu, 3. gozdarska šola v Gussverku, 4. sadjerejska in vinorejska šola v Mariboru in 5. vrtnarska šola v Gradcu. Na vseh teh štajerskih kmetijskih zavodih je pa učni jezik nemški. S slovenskim učnim jezikom so v celi Avstriji le trije poljedelski učni zavodi, in sicer v Gorici, na Grmu, in pa gospodinjska šola v Ljubljani. Nemških takih šol je bilo leta 1900: 70, čeških: 63, poljskih: 17. itd. Kmetijska šola v Grottenhofu ima dva letnika in pripravničko, ona mariborska 3 letnike. V naznanih poljedelskih ministerstva z leta 1900. je ta-le opomba: na sadje- in vinorejski šoli v Mariboru je poduk v prvem letniku za slovenske gojence slovenski. To bi bilo veselo! Toda je pa tudi v resnici tako? Ni mogoče; zakaj niti eden izmed učiteljev ne zna slovensko. (Klic: morda govori slovensko, a slovensčine v pismu ni zmožen.) Namesto tega letnika je le, da Slovence nekoliko nemščini privadijo, da potem v drugem in tretjem letniku razumejo nemška predavanja. Na ta

način pa zgubijo Slovenci popolnoma eno leto. Radi tega pritoževal se je gosp. Roškar, pa odgovorilo se mu je: za Slovence je velika dobrota, če se naučijo nemščine.

(Konec pride.)

Dopisi.

Iz Oplotnice. (Še enkrat o občinske volitve.) Naša slovenska zmaga pri občinski volitvi dne 9. novembra t. l. ne da miru voditeljem naših posilinemcev kakor so: Franc Jonke, Anton Kriechbaum, posilinemec Fr. Sternschek, krojač iz Žič, I. Kos st. in ml., A. Obrul, A. Walland, oba Hafenrichterja in dr., koji vsi od slovenskih grošev živijo in so skoro vsi razun zadnjih dveh na Slovenskem rojeni ter nekateri kot n. pr. Obrul le za silo nemški lomijo. Ti so v 25. stevilki »Štajerca« svojo jezo izlili čez tiste, ki so jim bili krivi, da so propadli pri volitvi. Nemški oplotniški zmaj je bil navajen skozi vsa leta nas Slovence zatirati in ker se je posrečilo, ga smrtno raniti, se je silno razburil že pred volitvijo, tako da je kratko pred začetkom volitve g. komisar dr. pl. Weiss k domačemu župniku stopil in je rekel: »Gospod, duhovi so silno razburjeni in se je batil, da se kaj zgodi. Vi imate veliko upliva, posredujte sedaj, da se duhovi pomirijo.« In ko se je gospodu zagotovilo, da bodo Slovenci mirno za pravično reč glasovali, se je tudi gospod komisar potolažil. In zdaj pravijo tig. veliki Nemci v svojem »Štajercu«, da se je zlorabila vera, da ako se nam ne da poblastilo, da se Bogu zamerijo in da ni čuda, ako vera pesa. Dopisun »Štajerca« pač ne ve ali noče vedeti, kaj se pravi vero zlorabiti. Naši slovenski volilci vedo, kakor se jim je pri vsaki priložnosti razlagalo, da je za nje sramotno, ako pustijo, da naši verski in narodni nasprotniki nad nami gospodujejo in vsepovsod pravične tirjatve odbijujo, kakor se je zgodilo l. 1882, ko ni hotela občina vkljub ukazu c. kr. okr. glavarstva in knezozofskega kaplani popraviti, tako da smo bili dalje časa potem brez gospoda kapelana. Ali ko se je jim l. 1884 postavno za naše pokopališče lasten grobokop nastavil, so občinski predstojniki, od katerih se sedaj dva živita, od gospoda župnika tirjali, da naj to naredbo očitno kot zmoto prekliče. Ker on tega ni storil, so oni 13 jan. 1884 po občinskem slugi očitno po božji službi na cesti preklicali, da gospod župnik nima te pravice in da mora to ostati po starem. Vsled pritožbe gospoda župnika proti takemu čudnemu postopanju, je c. kr. namestništvo v Gradcu dne 17. dec. 1885 spoznalo, da je oplotniška občina krivo ravnala. In ko se je po dolgoljetnem trudu začela stavba nam prepotrebne nove cerkve l. 1895, bila je zopet oplotniška občina s svojim zastopom, ki je temu pretežavnemu delu z vso močjo — a hvala Bogu zastonji — nasprotovala, ker postavila se je cerkev in sicer tako lepa, da je bila od ces. kr. nadinženirja imenovana v pismeni oceni: »Znamenita umetnost«. Tudi so v našem občinskem zastopu nekateri gospodje, koji niti na Božič ali Velikonoč ne grejo v cerkev.

Zato se je volilcem lehko dokazalo, da oni naših verskih potreb nikjer ne podpirajo, kakor so tudi letos zaradi krivo tolmačenih besed g. župnika storili po tožbi zavoljo žaljenja časti. In ti naši nemški poštenoviči, ki so hoteli 9. nov. pri obč. volitvi s tem prodreti do zmage, da je krojač Sternschek predlagal naj se pooblastilo volilke Marije Klančnik kot pravo potrdi, čeravno je bila podpisana Katarina K. ali pooblastilo Walburga Wuser, katere mož se živi in Marije Koprivnik, katera je dala naši slov. stranki pooblastilo ne pa nasprotni, itd. In zdaj se pravijo, da gre za naš lakomni, nikdar polni žep in za naše ničvredne namene. »O vi radodarne velikonemške duše, poglejte si enkrat našo podružnico sv. Barbare, za katere popravilo je g. župnik iz svojega nikdar polnega žepa plačal 2500 gld ali našo novo

tem vsi enakega naziranja. Najlepši začetek pa bi se storil z nabiranjem naših narodnih noš! Tako nabiranje je v gmotnem oziru najlaže in bi našlo med ljudstvom tudi največ zanimanja in sodelovanja. In tudi skrajni čas je za narodne noše, da jih zbiramo in hranimo, sicer bo prepozno! Ako bi bil ta korak storjen, vzbudilo bi se polagoma zanimanje tudi za vse druge panege narodopisja.

„Zgodovinsko društvo“ za slovenski Štajer je mlado in nima sredstev, da bi samo vzelo v roke nabiranje narodnih noš. Zato je potrebno, da vsak okraj sam začne svoje narodne noše po navodilih „Zgodov. društva“ nabirati in jih da potem društvu hraniti. Za narodopisno razstavo v Pragi, ki je imela namen, ustanoviti narodopisni muzej, se je priredilo po posameznih okrajih blizu 200 razstavie in na tisoče narodopisnih shodov. Samo dijaki so priredili okoli 1400 takih shodov. Da se omogoči razstava in ustanovi muzej, za to je deloval nazadnje in se zanimal ves češki narod!

Če v počitnicah prihajajo potovalci iz drugih dežel v naša mesta Maribor, Ptuj in Celje, kaj jim naj pokažemo slovenskega? Edino lepe stavbe Narodnih domov, a v njih? Plesno dvorano, in eno, dve sobani — za pitje! Ali je to vse naše kulturno delo? Če ima peščica spodnještajerskih renegatov tri še dokaj zanimive muzeje, bi pol milijona

spodnještajerskih Slovencev vendar lahko imeli in vzdrževali vsaj en muzej!

Za ustanovitev spodnještajerskega slovenskega muzeja začnimo delovati z nabiranjem naših narodnih noš. Za to je treba seveda precej idealnega narodnega navdušenja in resnobnega dela. In ker se ta dva predpogoja nahajata osobito in gotovo pri našem vseučiliščem dijaštvu, bogoslovjem in posvetnem, obratamo se do njega, naj ono vzame po navodilih, ki jih bo dobilo na željo pri »Zgodovinskom društvu«, z nabiranjem narodnih noš in ako se da, tudi drugih narodopisnih predmetov. Za stroške se mu ni batil! Naše narodno razumništvo je v takih rečeh radodarno z nasveti in denarjem! Naša probujena kmetijska mladina pa mu bo najboljša in najpridnejša pomagalka pri iskanju po stvareh na rodopisne vrednosti. Kako častno bi bilo za nas spodnještajerske Slovence, ako bi že v prihodnjih počitnicah bili povabljeni na kako okrajno, četudi še tako skromno narodopisno razstavico!

Spoznavajmo bolj svoj narod, da ga bomo bolj ljubili. Dokažimo svetu, da zares stojimo v vrstah omikanih narodov!

cerkev in novo župnišče, ki bo skupno stalo nad 130.000 gld. Kje so pa dela vaše rado-darnosti? Ovadbe in nevoščljivost zavolijo vsakega vinarja, katerega si Slovenci pridobimo in pa 130%, občinskih doklad.

Lepa vam hvala za vašo radodarnost. Ž njo niste za občinske reveže ne za druge potrebe kaj zdatnega storili, in nestorjena dela vas tudi obsojujejo.

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Nova prikuha.) Zelje, solato, krompir in kaj enacega pozna in ima za prikuhu vsak zemljan. A mi Šentiljčani smo naprednjaki tudi v iznajdbi jedil. Naš goltanec je sladkosneden, bolj ko ga šegeče, bolj mu diši. S to le lastnostjo naših goltancev smo prišli nehoté na iznajdbo nove prikuhe. Mi smo dali tej novi prikuhi ime: dolgi nosi! Žalibog moramo jo mi štiljski Slovenci sami kupovati, če se te jedi kateremu »zlušta«, pri naših Nemcih in posilinemcih. Ni vsaka zemlja za gobe, pa tudi dolgi nosovi ne rastejo kjer si bodi. Tudi mesec upliva na to rastlino. Tako smo n. pr. opazovali, ko je naše nemčurčke trkala polna luna, takrat jim je pognala ta zelenjad peden na dolgo iz obrazov. Čudno je tudi to, da bolj ko kateremu izpadajo lasje, tem bolj pridobiva dolgi nos. Kar se tiče časa, so dolgi nosovi posebno storili takrat, ko so v Št. Ilijskem potoku pocrkale ribe. Dneva in ure več ne vem, pa pri g. Johananu Repnigg lahko zveste, kdaj je to bilo. Tudi tisto leto, ko je prosil g. Bračko za gostilno, nismo trpeli pomanjkanja na dolgih nosovih. Iz novejše dobe pa so v zgodovini dolgih nosov posebno znameniti dnevi: 27. avgust (dan volitve obč. odb.), 27. oktober (tožba proti g. Roškarju) in 16. december (prizivna obravn. proti g. R.). Pa da povem na kratko, zdaj imamo v Št. Iiju te novodobne prikuhe že toliko, da nameravamo nemški hotel opustiti in napraviti istotam zalogo ali kakor se pravi pa nemški: magacin za dolge nosove. Tudi novo društvo snujemo pri nas. Imenovalo se bo: nosorog.

Škoda le, da nas Slovencev ne pustijo zraven. Komur se te izvrstne prikuhe »zlušta«, naj le seže po nji — zlasti za praznike. Dobiva se na drobno, še raji pa jo prodajo na debelo, ker je imajo v zalogi ogromno. Jaz sam še je nisem poskusil, pa je tudi ne maram, ker sem in ostanem priatelj zelja. A ono pesem: »Kaj si kos, če ti raste dolgi nos« pa itak rad prepevam.

Sv. Barbara v Halozah. (Podporno društvo za šolske mladino.) V slogi je moč. Morda se dandanes noben rek bolj ne upošteva kakor navedeni. Vsi stanovi se več ali manj združujejo, da bi posamezniki na eni strani drug drugemu pomagali ter ložje obstali v boju za obstanek, na drugi pa se zopet v družbi razvedrili po napornem delu. Nastalo je vsled tega mnogo najrazličnejših društev, izmed katerih je vsako več ali manj potrebno. Med najpotrebnejša društva pa pristevamo ona, ki se bavijo s podporo ubogih. To blago delo bode prevzelo tudi »Podporno društvo ljudske šole pri Sv. Barbari v Halozah«, ki se ravno snuje in kojega namen je: oskrbovati uboge učence z obleko in učili, je kako drugače podpirati, v zimskem času dajati učencem toplo kosilo, kmetijski nadaljevalni tečaj na tamošnji šoli pospeševati ter pripomagati ubogim, pa nadarjenim učencem k vstopu v kako sredojo ali strokovno šolo.

Kdor razmere v Halozah le količaj pozna, bo mi moral pritrditi, da je bilo tako društvo že davno prepotrebno. A vendar ga ni kazalo do sedaj ustanavljati, ker ni bilo upati, da se nabere dovolj udov. Danes stoji stvar drugače. Dobrodelnemu podjetju je na čelu obitelj barona Kübeck, koja je pristopila z lepo svoto kot ustanovnik ter ob jednem objubila, da nabere udov med svojimi srodniki in znanci.

Društvo je vsled tega obstanek zagotovljen; a k uspešnemu delovanju njegovemu pri temu številu otrok — tukajšnjo solo jih obiskuje črez 500, od katerih moremo naj-

manj 400 uboge imenovati — smo primorani, prosiši vse prijatelje šole, koji se le količaj zanimajo za tukajšnjo mladino, da pripomorejo po svoji moči. Vsak najmanjši prispevek se hvaležno sprejme. Udnina, ki je za redne ude najmanj 2 K na leto, za ustanovnike pa najmanj 20 K enkrat za vselej, se naj blagovoli poslati blagajničarki osnovnega odbora gospoj baronici Adalberti Kübeck na Borlnu.

Društvo namerava najprej razdeliti platno, volno in drugo potrebno tvarino med učenke, da bodo izdelovale pod vodstvom učiteljice ženskih ročnih del perilo in drugo obleko, katera se bode nato prihodnjo jesen razdelila med uboge. Velecenjenim gospodom trgovcem bodemo vsled tega še posebno hvaležni, ako vpošljijo prej navedene tvarine. — Podpirajte nas, uboge Haložane, za kar vam bomo vedno hvaležni.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Občni zbor katol. slov. političnega društva »Sloga« v Ormožu se vrši dne 29. decembra 1903 ob 2. uri popoldan v prostorih okrajnega zastopa. Dnevni red: 1. Poročilo vodstva o delovanju in stanju društva. 2. Volitev novega vodstva. 3. Slučajnosti.

Slov. katol. politično društvo na Rečici v Sav. dolini bo imelo svoj občni zbor dne 27. decembra t. l. popoldan na Rečici. Kmetje, udeležite se shoda, da pokazete, kako se zavestate svoje narodnosti.

V Zrečah bo tamošnje politično gospodarsko bralno društvo »Straža« imelo občni zbor v nedeljo, dne 27. decem. po večernicah v prostorih g. Vidmajarja. Med ostalim bude g. potovalni učitelj Goričan poučeval o gospodarstvu.

Spremembe v politični službi. Okraj komisarjem sta imenovana začasna okrajna komisarja gg.: Oskar baron W a r s b e r g in dr. J. vitez K o c h - T h a n h e i m b ; začasnim okraj. komisarjem sta imenovana na mestniška konceptna praktikanta gg.: Štefan baron N e u g e b a u e r in dr. R. B r e s a r .

Iz pošte. Poštnim nadčefialom je imenovan v Gradcu g. Fran L a h , officialom v Celju g. Jos. K o s i v Celju. — Prestavljena je poštna upraviteljica g. Matilda A l b r e h t iz Konjic v Brežice in poštna upraviteljica g. Marija Z u p a n iz Brežic v Konjice.

Spremembe v finančni službi. Preставljena sta finančna nadpaznika gg. Franc B o s i n a od oddelka Maribor I k oddelku II in Martin E r m e n c iz Laškega v Žalec.

Častnim občanom so tudi imenovale občine Biš in Trnovška vas svojega rojaka, blg. g. dr. Josipa K r o n v o g e l n a , c. kr. dež. sod. svetnika pri Sv. Lenartu v Slovengor. Čestitamo!

Občina Orehova-Hotinja vas je imenovala v občinski seji dne 17. t. m. č. g. župnika Franca Hirti in vrlega župana g. Franca Pišek svojim častnim občanom. Iskreno čestitamo!

Mariborske novice. Minoli petek je bil obsojen 17letni mesarski učenec Valentín Majcen iz Varaždina na štiri dni ostrega zapora, ker je ukral Francu Zagošek iz Ptuja zimsko sukno. — V nedeljo dne 3. januarja 1904. uprizori tukajšno bralno in pevsko društvo »Maribor« ljudsko igro: »Na Osojah.« — Škrilatica se vedno bolj širi. Od 3. do 17. decembra je umrl na tej bolezni 15 otrok. — Pri tukajšnjem trgovcu L. Blau je kraljal dalje časa njegov hlapec različno blago. Slednjič so ga pa zasačili ter je moral v luknjo. — Talijo za rešitev življenja v znesku 52 K 50 v je dovolilo namestništvo čevljarskemu pomočniku Francu Žalkovič, ki je resil dne 12. avg. t. l. Janeza Zacha

iz Drave. — V nedeljo dne 27. t. m. vprizori društvo kat. rokodelcev v svojih društvenih prostorih igro: »Ave Marija.« — Natakjajnjem trgu se prodaja perutnina, ki je okužena. Pripetilo se je že gospodinjam, ki so kupile perutnino za praznike, da so jim živali pocrkale. — 11letni Jožef Wacke, sin nekega krojaškega pomočnika, je ukradel dne 17. t. m. iz nekega stanovanja na stolnem trgu zlato ženske uro. Mladega tatu so še isto popoldne prijeli. — Zadnjo nedeljo je imelo katol. del. društvo svojo božičnico, pri kateri so se obdarovali otroci ubožnih udov s koristnimi darili. Podarilo se je 148 otrokom. Predsednik društva, vlč. gosp. kanonik M. Matek so imeli lep nagovor. Izročili so tudi pozdrave od milost. knezoškofa, ki so bili zadržani. — Živinski gonjač Ant Napast iz Slov. Bistrice je gnal minolo soboto dve kravi v Maribor. Zvali ste imeli popolnoma krvave noge ter sta se komaj premikali naprej. Kljub temu ju je Napast neusmiljeno pretepal in preganjal, dokler ga ni policaj prijel ter ustavil trpinčenje živine. — Kakor znano, je kupil trgovec Worsche od trgovca Grubitscha trgovino v gospodski ulici. Pozneje je zatrjeval Grubitsch, da pri popisovanju blaga za odkup ni vzel v zapisnik zabojsukna. Zaradi tega je tožil Worsche Grubitscha, ki je bil obsojen na 100 kron, ali pa deset dni zapora. Grubitsch je obogatel s slovenskim denarjem. — V nedeljo, dne 20. dec. je tukaj umrl Gabrijel pl. M a r e n i c , c. in kr. polkovnik v pokoju. Bil je zelo prijubljen v narodnih krogih. Rojen je bil na granici na Hrvaškem in bil vedno zvest sin svojega naroda. N. v m. p. !

Slovenska božičnica v Mariboru. Včeraj, dne 23 t. m. se je obhajala v zavodu č. šolskih sester božičnica slovenskega otroškega vrta. K božičnici je prišlo mnogo mariborskih Slovenk in Slovencev, ki so z zanimanjem gledali veselo igranje in srčno predavanje ljubkih otročičev.

Kronike † gosp. Slekovca. Od več strani se je izrazil želja, naj bi se kratko popisalo življenje in slovstveno delovanje prezgodaj umrlega g. Slekovca. Ogromno njegevega dela pa tici v kronikah raznih župnij, zatorej se podpisati obrača z ujedno prošnjo na vse one velež. župnijske urade, ki imajo kronike od g. Slekovca celoma ali vsaj deloma, da mu v kratkem to blagovolijo nazzaniti, kakor tudi, kdaj je dotično kroniko spisal, koliko obsegata, ali jo je sam prepisal ali pa le pomagal z gradivom. Ako ima kdo zgodovinsko in slovstveno zanimiva pisma od njega, naj jih blagovoli poslati podpisanimu. Ko se porabijo, se mu po želji vrnejo. — Fr. Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru.

Vplačevanje davkov v I. četrletju 1904. V I. četrletju 1904. se morajo vplačati naslednji davki do sledenih obrokov: 1. Zemljiščni, hišno-razredni in hišno-najemninski davek, potem 5% davek popolnoma ali deloma davka prostih poslopij itd. prvi meseci obrok do 31. januarja, drugi do 29. februarja, tretji do 31. marca. 2. Splošni dohodninski davek in davek podjetij, ki so obvezna dati račun do 1. januarja.

Bik, na sprehodu v mariborskih ulicah. Minoli nedeljo popoldan je bila v Mariboru velika gonja. Dvema mesarskima pomočnikoma mesarja Tscherne je ušel bik, ko sta ga gnala skozi tržaško cesto. Bežal je po mariborskih ulicah na sprehod, da so ljudje bežali prestrašeni na vse strani. V Jožefovi ulici bi se bilo skoraj posrečilo ga ujeti. Preganjalcu so metalni za njim zanjke. V jedno se je bik zapletel in hoteli so ga privezati k leseni ograji ob cesti. Toda: ne boš ga, si je mislil bik, skočil kvišku in ograjo je ležala na tleh. In dalje je dirjal vesel zlate svobode. Prišel je pri svojem sprehodu tudi na dravski most, čez katerega so takoj zaprli promet, ker so se bali, da bi katerega poslal v Dravo vode pit. Na mostu pa je bržkone bik zaslutil, da ne uide svoji osodi, kajti hotel je storiti samomor ter skočiti z mosta v Dravo. Misil si je, bolje če se

sam usmrtilim, kakor če me ti brezrčni ljudje ubijejo in pojedo. Toda prišlo mu je na misel, kako drago bodo morali njegovi preganjalci plačevati pri mesarju njegovo žilavo meso in iz nagajivosti nalači ni hotel skočiti v vodo. Le naj se ljudje hudejajo, ko bodo grizli trdo meso, katerega so drago kupili! Na ta način se je hotel maščevati! Predno pa pride ljudem med zobe, hotel jih je malo postrašiti, zato je dirjal na glavni trg, kjer je prepodil vse branjevke, ki so prestrašene bežale kakor kokoši pred jastrebom. Ker pa je vedel, da so reve, ni jim preobrnil njihovih šotorov. Neki prodajalec božičnih dreves ga je hotel napoditi s smreko, a bik se mu je poklonil ter mu pokazal dva lepo zavihana rogov in mož je izgubil krajzo, da bi se šel z bikom bost. Nadaljeval je potem svoj sprehod po koroški ulici, kjer so mu bili njegovi preganjalci vedno za petami ter metali za njim zanjke, da bi ga vlovili. Toda še osel gre samo jedenkrat na led, kamo li bi šel bik drugokrat v zanjko. Bik ni bil tako zabit, da bi se v nje zapletel, ampak z milovidnimi skoki se je ognil njegovi prostosti nevarnim vrvem. Njegovi zaledovalci so sprevideli, da ga ne morejo ujeti. Zato so prosili nekega narednika 47 polka, naj vzame puško in naj naredi konec nevarnemu sprehodu ubegle živali. Pri drugem strelu se je še-le zgrudil bik mrtev na tla in v Mariboru je zopet — eden bik manj.

Beračeve skrivnosti — „Grofica beračica“ — „Ciganska sirota“ in druge prizmodarije s slikami prodajajo zadnji čas židovski agenti našim ljudem za drag denar, ki jih stalno prebirajo. Zvezki s 24 stranmi stanejo po 20 do 30 v, in teh zvezkov ni ne konca ne kraja. Tako pride taka knjiga strašno draga, dasi ni vredna niti pol krajevra. S skrajno drznostjo izmišljeni dogodki, neverjetni dogodljaji, in vse to tako drago. Take »knjige« niso podučne ter ne dajejo čitatelju nikakega razvedrila in zabave, zato stran ž njimi! Pokažite dotičnikom vrata! Kupujte druge knjige, ki imajo res kaj dobre v sebi, ne pa take iz nemščine slabo prevedene prizmodarije s strašanskimi dogodki! Škoda za vsak vinar, ki se ga vrže na take smeti! To je duševni strup!

V Kamci pri Mariboru je umrl v začetku tega meseca najstarejši posestnik g. Ivan Pirker v 74. letu. Umrl je na zstrupljenju krvi.

Sv. Peter pri Mariboru. Dne 19. t. m. je umrl tukaj vrla krščanska in narodna gospodinja Marija Protner iz Dragučove. Veliko spremstvo, ki so ji ga dali pri pogrebu farani že od doma, je dokaz visokega spoštovanja, katero je uživala rančka vsepovsodi. Vrli narodni rodbini naše sožalje, rančki pa svetila večna luč!

Slivnica pri Mariboru. Piše se nam: Ptujski »Štajerc« je vzel v svoji zadnji številki Jerneja Fureka v svoje varno zavetje, iz katerega napada nas katoliško in slovensko misleče Slivničane ter nas imenuje klerikalno druhal. Da je Furek med Štajerčevimi pristaši, se ne čudimo in ne žalujemo za njim. Našel je pravo druščino! A na nekatere napade hočemo le kratko odgovoriti: Č. g. J. Kosar so bili v naši župniji po svojem neumornem vzglednem delovanju v cerkvi, soli, v podučevanju petja itd. zelo čisiani in priljubljeni in le častitamo vrlim Žičanom, da so dobili omenjenega gospoda za župnika. Dopisnik je seveda v svoji vsevednosti nastavil g. Kosarja kot župnika pri Sv. Duhu v Ločah! Pametno kakor vedno! Da si je Furek upal tudi našega č. g. župnika z neresničnimi trditvami napasti, je zbudilo v celi fari opravičeno ogorčenost. Ta človek trdi, da se pri nas mrličem ne zvoni več, temuč trjanči. To je menda on sam slišal, kar je lahko mogoče, saj imajo baje posilnici drugače ušesa zvrtana kot mi. Vsem naročnikom vesele božične praznike in veselo novo leto!

Ptujsko glavarstvo daje svoj uradni list tiskati v isti tiskarni kakor se tiska

»Štajerc«. Glasilo ptujskih kramarjev in gostilničarjev blati neutrudno vse zavedne slovenske stanove, seje po slovenskem Štajerskem prepir in sovraštvo, blati vse, kar je Slovencem svetega, in v družbi tega glasila izhaja ptujski uradni list. Uradni ptujskega glavarstva, zahtevajte, da se to predrugači!

V Slovenji vasi pri Ptiju se je dne 13. dec. steplo več fantov. Pri tem je dobil Alojzij Mahorič, posestniški sin iz Zatolič, smrtnonevarne rane.

Ptujске novice. Hči Martina Rečnik je umrla dne 3. dec. vsled ran, katere ji je oče zadal z revolverjem.

Breg pri Ptiju. V naši občini je dne 17. t. m. okoli 9. ure zvečer zgorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Antona Vigec. Zgorel je tudi ves živež in pohištvo ter vse poljsko orodje. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Posestnik je bil za majhno svoto zavarovan.

Iz Radgoni. Dne 14. t. m. imeli so Radgončani obč. volitev za III. razred. Na ogleh po mestu bili so prilepljeni lepaki, kjer je bilo čitati: Volilci III. razreda volitev za nemško reč zelo zasluznega g. Franca Winklerja. No g. Winkler, če imate vi za nemško stvar tako velike zasluge, tedaj se v razmerek v gornjeradgonskem okraju ne menjajte, ker dobro veste, da se dvema gospodoma ne more dobro služiti.

Iz Ločiča pri Rogački Slatini se nam piše: V nedeljo dne 20. t. m. ob 6 uri zjutraj nas je prestrašil klic: ogenj. Gorela je kolarnica posestnice Marije Kurej. Ogenj se je hitro razširil tudi na blizu stoječi živinski in svinjski hlev, ki so popolnoma pogoreli. Čeravno je bilo posestvo zavarovano, vendar tripi posestnica škodo, ker je zgorelo tudi kmetijsko orodje in vozovi, ki niso bili zavarovani.

Celjske novice. Občni zbor »celjskega pevskega društva« se je vršil minoli teden v sredo. Društvo je imelo minolo leto 2859/29 K dohodkov in 2535/19 K izdatkov. Odbor se je izvolil sledeči: predsednik gosp. Rafko Salmeč, podpredsednik g. dr. Schwab, tajnik g. Ekar, blagajnik g. Leskovšek, arhivar g. Dobršek, odbornik g. prof. Jošt, namestnika gg. Kersnik in Dečman, računska pregledovalci gg. prof. Suhač, Potočnik in Smertnik.

V Mengetu na Kranjskem je umrla dne 16. t. m. Marija Majdič, mati veletržca gosp. Petra Magdič v Celju. Maja meseca leta

je praznovala s svojim soprogom Petrom zlato poroko. — Tatinsko družbo dečkov so prijeli v Celju. Načelnik tatinske družbe, ki je kradla po Celju, je bil 11 letni Karol Dražer. Posebno spretno so mu pomagali deček Cokan, Kokol in Voh. Udrli so tudi v stanovanje vinotrževe žene gospe Grecco, kjer so odprli blagajnico »Wertheimerico« ter odnesli 26 K. Svoja orodja so tatoči imeli spravljena pod kapucinskim mostom. — Obretniški shod se sklice v Celje na dan 2. svetca 1904. Celjsko pevsko društvo priredi ta dan na čast obrtnikom gledal predstavo.

— Volitev v cerkveni konkurenčni odbor še je vršila dne 17. t. mes. Pravico voliti imajo v ta odbor občine: Celje, oklica celjska in Velika Pirešica. Izvoljeni so bili enoglasno: Matevž Glinšek, župan celjske okolice, Jurij Detiček, c. kr. notar v Celju, Franc Samec, posestnik na Ložnici, Martin Ropas, posest. v Medlogu in Alojzij Krajnc, posest. na Lopati.

Iz Podsrede. Nedavno je bilo čitati v »Slov. Gospodarju«, da je Podsreda prijazen naroden trg, kakoršnih je malo, in da bi bilo želeti, naj bi bili vsi trgi in mesta na Slovenskem taki. To je popolna resnica, to pohvalo gotovo zasluži Podsreda. Pa kakor se povsod najde poleg solnčnih strani tudi senčne, tako i tukaj ni vse, kakor bi bilo želeti. Tržani ne skrbe namreč dovolj za olepšavo trga. O vsem drugem hočem molčati, povedati mi je samo o nečem, kar se nikomur ne dopada, ki ima količko čuta za lepoto in olepšavo. — Tik lepe cerkve stoji ozir. razpada koča, katero je že neusmiljeni

čas tako preobrazil, tako razrušil, da je stršilo vsemu trgu. Liki razpadla tovarna se njen visok dimnik žalostno steguje proti milemu nebu, da se mora nehote obrniti tujčevu oko proti tej grdi razvalini. Mislim, da bi občinski odbor ne storil čez svojo dolžnost in pravico, ako bi vele lastniku te koče — če ga še ima — naj bi jo porušil. — Drugi popotnik.

V celjskem okrajnem zastopu je g. dr. Filipič razvil, da je samo vsled malomarnosti načelnika gosp. dr. Serneca bilo mogoče nezvestemu uradniku Kosmu, da je odnesel čez 25 000 K okrajnih doklad in da mora dr. Sernek ta znesek poplačati. Na predlog gg. kanonika dr. Gregoreca in Fridrika je bil storjen sklep, da se mora celi ukradeni denar povrniti v okrajno blagajno, tako da davkopalčevalci ne bodo nevinjarja imeli škode. Nato je dr. Sernek drugi dan odstopil od načelninstva, plačal pa škode, storjene od Kosma, še ni!

Selo pri Vranskem. Vsled neprevidnega ravnanja z ognjem je zgorela dne 17. t. m. sušilnica za sadje, last posestnika Filipa Goričan. Posestnik ima precejšno škodo, ker mu je zgorela vsa uprava sušilnice, ki ni bila zavarovana.

Iz Kozjega se nam poroča: Dne 24. grudna popoldne ob 1. uri se je vršila pri nas v ljudski šoli vesela božičnica, pri kateri so bili otroci obdarovani. Iskrena hvala tržkim darovalcem, ki so pripomogli k tako lepi otroski slovesnosti.

Kmetovalec ilustrovani gospodarski list. Današnji izdaji lista je pridajan en iztis »Kmetovalca«. List izhaja vsak mesec dva-krat ter stane na leto 4 K. »Kmetovalec« je strogo gospodarski list, česar prvi in edini namen je, spodbujati slovenske kmetovalce k potrebnemu napredku v kmetijstvu. List toplo priporočamo.

Vesele božične praznike želimo vsem našim dopovalcem, čitateljem, naročnikom in somišljenikom. Ker je tudi že novo leto pred durmi, naj prijatelji ne pozabijo močno agitirati za naročbo našega kmetskemu ljudstvu na Slov. Štajerju namenjenega lista!

Cerkvene stvari.

Pogreb g. Slekovca. Vkljub tako neugodnemu vremenu se je zbral precejšnje število častilcev, da izkažejo zadnjo čast odličnemu duhovniku in pisatelju slovenskemu. Truplo je blagoslovil in sprevod vodil iz »Leonišča« preč. g. stolni prost L. Herg ob asistenci čč. šempeterske duhovščine, v katero župnijo spada »Leonišče«. Poleg gosp. prosta so prisli k pogrebu še naslednji gg.: kanonik Hajšek, poslanec Žičkar, dr. Kovačič (kot zastopnik »Zgodovinskega društva«), nadžupnik Korošec, gvardijan Alf. Svet, župnika Ozmec in g. Skuherski, ki je naslednik g. Slekovca pri Sv. Marku. Izmed ljubljancov smo opazili g. kanonika Kalana, vodja »Marijanischa«, predsedništvo »Leonove družbe«, odbornika »Matic Slovenske« dr. Ilešiča, sodn. dež. svetnika dr. Vedrnjaka i. dr. Številno je bil zastopan frančiškanski samostan, vdeležili so se pogreba tudi gojenki in gojenke Marijanischa in Liechtensteinskega zavoda. Gg. ljubljanski bogoslovci so zapeli žalostinko na domu in ob grobu za slovo »Nad zvezdami«. Tudi nekaj župljanov od Sv. Marka se ni zbral dolge poti v Ljubljano, da izkažejo zadnjo čast svojemu dolgoletnemu skrbnemu župniku. Lep venec je položilo na krsto »Zgodovinsko društvo za Slov. Štajer« z napisom: »Zgodovinsko društvo za Slov. Štajer svojemu predsedniku«. Drug venec je pa imel na modrih trakovih prisrčen napis: »Od Sv. Marka zadnji pozdrav«. Res, vsi smo mu z ranjenim srcem poslali v odprto jamo zadnji pozdrav: Sladko počivaj v naročju Gospodovem, pokopan v središču Slovenije med mnogimi odličnjaki slovenske matere!

Mili darovi za družbo vednega češčenja: Vrantsko 23 K, sv. Magdalena v Mariboru 38 K 44 v, Leskovec 20 K, Polzela 360 K, Sv. Miklavž pri Sl. Gradcu 460 K, Videm 26 K, Artiče 23 K, Črešnjice 940 K, Ptuj 23 88 K, Polenšak 1826 K, Rogatec 1036 K, Sv. Ilj pri Gradiču 4437 K, Sv. Štef. pri Žusmu 19 K.

Duhovniške vesti. Kot gvardijan in župni upravitelj na minoritski fari v Ptaju je imenovan č. g. o. Alfons Svet, kot župni upravitelj pri Sv. Trojici v Halozah čast. g. Norbert Povoden, kot provizor v Sielah č. g. Jernej Pernat, doslej kaplan v Žetalah, kot provizor v Št. Michaelu nad Mozirjem čast. g. Anton Fischer, župnik v Mozirju. Nastavljen je kot kapelan v Žetalah č. g. Lovro Slamberger. — V pokoj je stopil č. g. Ivan Ramor, župnik v Št. Michaelu nad Mozirjem.

Razpisano je mesto koralista pri stolnici v Mariboru z letno plačo 525 K. Prošnje je vložiti do 31. januarja.

Ljutomer. S prihodom novega dekana, mnogočastitega gospoda M. Jurkoviča, se je pri nas marsikaj spremenilo in obrnilo na bolje. Taliti se je začel že tu in tam močni led. Kajti prisijali so žarki novega solnca, ki ogrevajo krščansko življenje v slavnih ljutomerskih župnijih. Praznik brezmadežnega Sporetja, sam na sebi že itak slovesen dan, je bil za ljutomersko župnijo »dan, ki ga je napravil Gospod.« Že na predvečer je slovensko pritrkavanje lepo ubranih zvonov nazznjalo, da se v Ljutomeru vrši nekaj nenavadnega. Res, imenovani praznik je pristopilo okoli 500 mladenk k skupnemu sv. obhajilu, popoldne pa se je ustanovila Marijina družba za dekleta, ki je gotovo eno najlepših dreves na vrtu pobožnega življenja v Ljutomeru. S svojimi ginaljivimi besedami so vedeli g. dekan pridobiti srca vseh dobrih deklet. Kar trla so se, da bi dosegla še isti dan veliko srečo, postati Marijine hčerke. Vsled pomanjkanja časa so morale mnoge prej odrinjiti in čakajo bližnje priložnosti. Kakor hitro bo deklica Marijina družba na dobrih nogah, pridejo mladeniči na vrsto. Tako bo dobra ljutomerska mladina pod varnim plaščem Marijinim in trdno upamo, da bo mladi rod ohranil vero očetov in boživel vzgledno krščansko. Saj so ravno Marijine družbe trdnjave žive vere, v katere se zastonj zaletava sovražnik s svojim strupenim orožjem, saj so ravno Marijine družbe ceteče rože, ki kažejo vso lepoto krščanskega življenja in dihajo vonj Marijinih čednosti. Po Mariji k Jezusu!

Društvena poročila.

•Športno društvo Maribor ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer v I. sobi gostilne »Nar. doma« po navadnem dnevnem redu.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali kmetje iz Hotinje in Orehove vasi dva voza krompirja; Čep, kmet pri Sv. Martjeti ob Pesnici pa eno vrečo krompirja in eno vrečo zelja. Srčna zahvala blagim priateljem slovenskih dijakov! Ta vzgled obudi pri milosrđnih slovenskih kmetih mnogo posnemovalcev! Vsem dobrotnikom dijaske kuhinje vesele praznike!

Katol. podporno društvo v Celju bo imelo 26. t. m. t. j. na Štefanovo ob 3. uri popoldne v opatiji svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poročilo starega in volitev novega odbora. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ormož. Dne 13. decembra se je vršil v Ormožu prvi občni zbor kmetijskega društva za ormoški okraj pri prav obilni udeležbi premožnejših kmetov celega ormoškega okraja. Ta obilna udeležba znači, da se je že tudi naše ljudstvo probudilo iz stoletne zaspanosti. Na dnevnem redu so bile sledeče zanimive točke: 1. Dr. Geršak razlagal pravila in povdinja velevažnost tega mladega društva. In res, to društvo je prav gotovo eno izmed najvažnejših za ormoški okraj, kajti njegov

namen je vsestranski; obsega pospeševanje gospodarstva v vseh strokah, posebno pa vinarstvo in sadjarstvo, govedo-, konje- in svinje-rejo, perutninstvo, čebelarstvo, razumno gnojenje in pridelovanje klaje; olajševati prljavo in nakup poljskih in drugih pridelkov ter sploh izobraževati svoje člane. V to svrhu se bodo vršila redna zborovanja članov, priobčevanje lastnih izkušenj v časopisih, poučna predavanja, čitanje in izposojevanje gospodarskih in leposlovnih knjig in časopisov, nadalje bo posredovalo pri naročilih in nakupu raznih semen, orodja, klaje, gnojil, strojev in sploh vseh družinskih in gospodarskih potrebščin, skupno zboljšanje travnikov, nakup živine za rejo, posredovanje skupne prodaje poljedelskih pridelkov itd., sploh vse kar bi zamoglo povzdigniti gmotno stanje in duševno izobraženje društvenikov. 2. Strokovno predavanje inženirja gosp. Lupša o »Umnem ravnjanju s travniki« z zanimivimi točkami kakor o spremembni suhih travnikov v dobre, potom primerenega dovajanja vode ali gnojnica ter močvirnih ali kislih v sladke, s pomočjo drajnaže ali bolje s primernim podkopavanjem šiba, kamenja itd., kjer se voda prav lahko odceja, zmetuje pa kopanje jarkov, bodi si odprtih ali pokritih, ki bi imeli služiti v odvod preobilne moči. 3. Dr. Geršak govoril o potrebi razvrstitev grozdja in da je za nas pred vsem velevažno vprašanje to: kake vrste trsja da sadimo? Sedaj so se slišala različna mnenja, govorili so gospodje: posojilnici načelnik in župan Masten, Dogša, nadučitelj Porekar, Vraz, Mikl i. dr. ter so se sprejeli marsikateri predlogi v zboljšanje naše vinoreje — Potem poroča govornik o odlikovanju Tomaža Korpar kot vzornega kovača za podkovanje konjev z nagrado 20 kron ter prečita došlo čestitko iz Mute od g. Mateja Keček. Nadalje omenja govornik, da je sklenila ormoška posojilnica v spomin 25 letnice podeliti 12 000 kron kot podporo v gospodarske namene in je prepričan, da se bo kmetijsko društvo prav gotovo kazalo vredno take podpore. Tem zanimivim razpravam je sledila volitev odbora. Ker pa je dr. Geršak prostovoljno odklonil vsako izvolitev, zato se mu je nadučitelj Porekar v imenu zborovalcev zahvalil za dosedanje sodelovanje ter ga prosil še za nadaljnjo podpiranje društva, kar pa je dr. Geršak tudi obljubil. V odbor so voljeni na tri leta: Mikl Alojz in inžener Ferdo Lupša za Ormož, Dogša Jurij za Središče in Grabe, Ivanuša Martin za Hum, Stanič Martin za Hardeg, Janežič Anton za Brebrovnik, Masten Franc za Sv. Miklavž, Korpar Tomaž za Cvetkovce in Oslušovce, Meško Anton za Lahonec in Sv. Tomaž, Vraz Franc za Žerovince in Svetinje, Peitler Anton za Jeruzalem in Veličane, Trstenjak Ivan za Pušince. — Po občnem zborovanju je odbor volil koj svoje činitelje in sicer: inženirja Lupša za načelnika, Miklina za njegovega namestnika, Ivanuša za blagajnika in Staniča za tajnika.

Zborovanje gospod. bral. društva v Kozjem se je dne 13. grudna prav povoljno vršilo. Kmalu po večernicah se je zbral v čitalničnih prostorih dokaj zborovalcev, narodnih mož in mladeničev. Po pozdravu predsednika je isti na kratko orisal zgodovino in boje društva. Potem je dal besedo č. g. kapelanu kot blagajniku društva, ki je v jasnih besedah poročal o svojem ne sicer prijetnem delovanju. Nadalje se je jednoglasno sprejel predlog, da pristopi društvo k »Zvezi« v Ljubljani. Ob tej priliki prosimo »Pomožni odbor za Štajersko«, naj nam določi ene tiskovine, ki so za vstop potrebne. (Ni treba nobenih, na dopisnici naznanite svoj pristop k »Zvezi« tajniku »Pom. odbora«, vse drugo bo sam storil. Op. uredništva.) Potem so še bili razni nasveti in volitev novega odbora, ki je izvoljen tako-le: č. g. Ivan Jančič, kaplan, Adolf Vončina, Mih. Pustišek, A. Maček, A. Belak, Janez Bač, Janez Prešiček, Jožef Sotošek. Po izvolitvi odbora se je vpisalo mnogo novih udov in nato je zaključil predsednik

zborovanje. Tako je tedaj društvo zopet dobilo nekaj novih moči. Odbor si bode volil dne 27. decembra po prvem sv. opravilu iz svoje sredine predsednika, podpredsednika, tajnika itd. in obenem boste tudi seja, kjer se bodo napravila tombola ter koliko in kakšne časnike si bode društvo naročilo. O tem vsem budemem še že po izvolitvi in sklepnu poročali. Do tedaj pa z Bogom ter srečne in vesele božične praznike vsem katoliškim Slovencem daj Bog!

Gospodarske drobtinice.

Poučno potovanje o živinoreji in kmetijstvu po Štajerskem.

(Dalje.)

Videli smo tam še mnogo zanimivosti, kakor obširno govedorejo, mlekarno, sirarno itd., a to je bilo že drugod obširnejše popisano.

Kot vedeni poročevalci ne smem zamolčati, da smo našli tudi tukaj gostoljubnost, ker grajsčak nas je gostoljubno nasilit in nam nudil piti, da smo se okreplčani zopet mogli dalje odpeljati. Ta vožnja ostane getovo vsem dolgo v spominu. Vozili smo se tje in nazaj 8 ur po trdi kameniti cesti na dolgh vozeh Skrbno sem tiščal jezik za zobni, da si ga nisem odgriznil, pa uboga rebra — še danes me bolijo. Za pet let bo držalo brez elektriziranja.

Vendar pa se je dalo tudi na tej poti marsikaj zapaziti. Videli smo ob cesti kako lepo in rodovitno polje. Ogoni so tukaj prav široki; sam žito tukaj mnogo pregosto sejejo. Gesto je kakor trava na travniku; dve tretjini semena bi si bili lahko prahrani. Pri domovih in na polju smo videli vse polno buč, mnogo več kot pri nas. Mnogo buč pri hiši to je vse prav in koristno; saj so buče zdrava in tečna hrana za svinje in druge živali, jeda pa za okusno domače bučno olje; vendar pa nam način sajenja buč tam ni ugajal. Tam sadijo namreč cele njive samih buč. Ker buče vse križem prerastejo, se njiva ne more okopavati in videli smo med bučami meter visoko semensko zel, katero bode težko zopet iz njive odpraviti. Buče naj bi se sadile le ob robu njiv in za senco na kompostnih kupih.

Takšna ugibanja smo imeli potoma nazaj proti Vildonu, kamor smo dospeli proti 7. uri zvečer. Hoteli smo še isti večer v Gradec. Vlak pa je že prihajal. Nekateri smo ga še pravočasno došli, drugi pa so morali čez noč še v Vildonu ostati.

Drugi dan, dne 29. okt. smo se zopet skupaj poiskali ter se z električno železnicico peljali proti Puntigamu od tam pa zopet peš korakali proti deželnemu blaznici Feldhof. Ni nagnala tja radovednost videti reveže, katerim je Bog po svoji vsemogočni previdnosti odvzel dar uma; ne, ampak nas je gnalo tja, videti tamoznje gospodarstvo, ki je tudi vse skozi uzorno. Videli smo tam, kakoreveže z lepa napeljujejo k delu, da se z delom motijo, si umirijo razdražene živce, se njim vrača razum ter si z delom boljšajo svoje stanje in so zavodnemu gospodarstvu v pomoč. Zavod ima namreč obširno gospodarstvo.

Ogledali smo si tam svinjerejo. Svinje dobijo tam predobro hrano. Slaboumni reveže namreč včasi svoje jedi samo zbrodijo, vse to potem skupaj spravijo svinjam v hrano in te vrnejo zopet hrano nazaj z mesom. Zato pa tukaj svinje ležijo od same debelosti kakor da bi bile bolane. Navadno svinja hitro vstane če čuti, da kdo blizu pride; tukaj pa se še ne zmenijo za prisleca, ampak leno dalje spijo. So pa tudi tam svinje, ki vagajo do štiri metercentete. Tako se drugod ne more rediti, toraj ni uzorna, a vsekakdo čudna svinjereja.

(Konec sledi.)

Listnica uredništva. Jedobrad: Zelo Vam bomo hvaležni, ako nam določite svoje gradivo. Rodoljubne pozdrave! — Gosp. A. G. v Oplotnici: Žal, smo že sprejeli drug dopis iz Oplotnice, še predno je došel Vaš. Mogoče porabimo prihodnjič. Hvala! —

Selnica ob Dravi: Oprostite, preveč osebno! — Ivanjci: Smo Vam vedno radovoljno na razpolago. Kdo je videl, da je oni mož za Slovencem osle kazal? Vi sami, ali kdo drugi? Stvar je kočljiva in moramo vedeti za priče.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so od 1. do 8. dec. poslali prispevke: Ženska podružnica v Trbovljah 106 K, J. Kozoderc pri Sv. Urbanu nad Ptujem zbirko 4·50 K, Gr. Presečnik v Frankolovem 3·65, V. Pregelj v Vuženici 3·62 K; Mohorjani: v Št. Juriju ob j. žel. 19 K, pri Sv. Lovrencu nad Maribrom 3 K, v Rilnici 8 K, v Slinici pri Mariboru 32 K, pri Sv. Juriju ob Ščavnici 19·44 K. — Razun teh je za družbeni "Koledar" 321 odjemnikov poslalo 492 K 62 v, med temi 9 po 4 K in 14 po 3 K. C. g. Gr. Hrastelj, župnik v Selnici ob Dravi 4 K.

Loterijske številke

Gradec 19. decembra: 83, 63, 44, 22, 1.
Dunaj 19. decembra: 9, 83, 57, 34, 8.

Zahvala.

637 1—1

Za vse izkazano sočutje povodom bolezni in smrti naše ljubljene matere, oziroma sestre, stare matere in tašče gospe

Antonije Janežič roj. Stadler

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo drage pokojne k večnemu početku, izrekamo tem potom prečast duhovščini, vsem sorodnikom, priateljem in znancem svojo prisrčno zahvalo.

Posebno zahvalo smo pa dolžni preč. duh. svet. T. Tombahu, župniku v Št. Petru, za pretresljiv nagrobeni govor v slovo rajnki, slav. pevsk zboru iz Bizeljskega za ganljivo petje, potem pa tudi vsem darovalcem prelepih vencev in končno sploh vsem, ki so nam izrazili svoje sožalje.

Zalujoča rodbina.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. • • • •

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduh, bolečine in krč, pospešujejo in zboljujejo prebavo, čistijo kri in creva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hričavosti in prehljenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezeh ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te ne bi smeje radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobiva se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 68, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstistorica se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K. { 4 ducate (48 steklenic) 14·60 K.
2 ducata (24 steklenic) 8 K. { 5 ducatov (60 steklen.) 17— K.
3 ducate (36 steklenic) 11 K.

Imam na tisoče priznalnih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato nabajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim vspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baretinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opaukar; Zofija Vukelič, šivilja; Josip Seljančić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

617 10—2 Markov trg št. 68, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Petrolne žarnice

K znižani cenii, v največji izberi vsakovrstnih svetilk in njih delov ter petrolne kurilne peči, stopice (pečate) iz kavčuka in kovine, za urade in posameznike, monogram in vzorce v znamovanje perila itd. itd. — Nazorne dopisnice (posamezne od 2 v in skupine po 10 komadov od 30 vin. naprej), srečke (posamezne ali v skupinah) na mesečno plačo, šivalnestroje (vsakovrstnih stavov) od 38 K naprej na mesečno plačo. — Vsako blago ceneje ko povsod drugod priporoča 625 6-2

I. E. Weixl v Mari...
Zofjni trg št. 8.

- Dne 26. decem. → Prostov. gasil. društva v Iljaševcih tombola v gostilni g. M. Vaupotiča v Noršincih pri Ljutomeru ob 4. uri popol.
→ Prostov. požarne brambe žalske božična veselica v dvorani g. Hodnika v Žalcu. Začetek ob 4. uri popol.
Dne 27. decem. → Pevsk. društva Braslovče občni zbor v prostorih g. V. Brišnika ob 4. uri.
→ Pri Sv. Juriju ob Ščavnici tamburaški koncert v gostilni g. Slana.
→ Marijine družbe v Dobju predstava → Lurška pastarica v šolskih prostor. Začetek ob 4. uri popol.
→ Katol. bral. društva na Polzeli občni zbor ob 3. uri pop.
→ Veselica vuhredskih tamburašev pri g. županu Zgermu ob 5. uri pop.
→ Narod. čitalnice v Nazarijih veselica z igro → Šolski nadzorniki pri Remicu.
Dne 3. januv. → Bral. društva v Konjicah gled. predstava → Srednja pot v Narod. domu, petje, alegorije z godbo. Začetek ob polu 4. uri pop.
→ Kat. bral. društva v Sv. Juriju ob j. ž. občni zbor ob 6. uri v šoli.
→ Narod. čitalnice v Žalcu občni zbor v gostilni g. Viranta ob 3. uri pop.

Proda se.

Lepo posestvo pod jako ugodnimi se takoj proda popolnoma ali pa deloma. Posestvo obstoji iz vinograda, z novim nasadom in južno lego, nekaj gozda, travnika in lep, mladi sadovnjak; skupaj meri celo zemljišče 5 oralov. Z novo zidanimi poslopji: gospodarska hiša, viničarija, preša in hlevi za živilo. Vse v najboljšem stanu in zavarovano. Posestvo je od farne cerkve Sv. Tomaž v Slovenskih goricah oddaljeno samo četrtna ure; leži pa tik glavne ceste, vodeče v Ormož z lahkim privozom. — Vse natančnejše se izve pri uredu.

614 2—1

Vinograd v ormoškem okraju, v bližini izmeri 1 in pol pluga 1 pl. sadostnika in šume, se proda. Letošnja bratava je dala 15 hl vina. — Natančnejše pozivede daje upravnštvo.

634 2—1

Velik mlin na močni vodi s širimi tečaji in stopami je na prodaj pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov T. A. S. Radgona post. rest.

630 3—1

Vsem vinogradnikom! Naznam, da prodam 18000 cepljenih trt na zeleno in na suho cepljenje. Cepljenje so najboljše vrste, kakor: Beli burgundec, Laški rizlink, Silvanec, Rulandec zeleni, Kralevina, Pinela, Beli in rudeči Šponol, Zametna žlahtnina, Portugalka in druge. Cepljenje so večina na Riparijo portalis in nekaj Rupestriskih montikolo. Imam tudi mnogo cepičev za suho cepljenje. Cena je naslednja: I. vrste 100 cepljenk 22 kron, II. vrste 100 cepljenk 12 kron, Cepiči 1000 komadov 8 kron. Naslov: J. Kotič, vinogradnik in trtničar v Vrhpolju, pošta Vipava, Kranjsko.

633 3—1

Posestvo se proda, ki obstoji iz njive in sadovnjaka, skupaj okoli 8 orale, dalje novo zidanu hiša, lep prostor za prodajalnico ali pa za kakega rokodelca. Natančnejše se izve pri Neža Hrašovec v Orehorcih, Radgoni.

635 3—1

Proste službe.

Oženjeni viničar z več delavskimi močmi, pošten in zanesljiv ter popolnoma več novega trtnarstva, za novonasajeni vinograd v Vinjarah se išče. Nastop službe 1. februarja 1904. Ponudbe sprejema do 1. januarja 1904 oskrbnštvo kneza Hugo Windisch Grätz v Konjicah.

602 3—8

Viničar za večje posestvo se sprejme takoj pri posestniku Tomažu Mikl pri Sv. Marjeti niže Ptuja.

618 2—2

Služba orgljarja v Vitanju se razpiše do 7. januarja 1904. Zasluzka je do 600 K. Prošnje na cerkveno predstojništvo v Vitanju pri Celju.

623 3—2

Učenca z dobrimi šolskimi spričevali in primerno izobrazbo sprejme takoj Ivan Lešnik, trgovec v Šmarju pri Jelšah.

595 3—3

Mlad major, vajen vsakega dela, poljskega in vinogradskoga, išče službe s 1. januarjem. — Naslov pove upravnštvo lista.

811 2—2

Deklico, ki zna sivati perilo in ki se razume v prodajalnici, sprejme takoj Marija Heumayer, glavni trg št. 1, Maribor.

612 3—2

Gospodinja, vsakega dela vajena, se sprejme v župnišče v hribih. Pismene ponudbe se naslove: M. K. R. poste rest. Mutu (Hohenmauten).

627 2—1

Cerkovnik, zvest in zanesljiv, z dobrimi spričevali, sposoben in zelo natančen mož in tudi izučen krojač, išče službe. Prevzame tudi orgljarijo pri kaki mali ali srednji fari. Naslov se naj pošlje na upravnštvo.

631 2—1

Izurjena prodajalka in dva učenca se hitro sprejmejo v trgovini mešanega blaga pri Fr. Ks. Peteku na Ljubnem v Savinjski dolini.

629 3—1

V najem se da.

Trgovina, kjer že več let obstoji dobro obiskana trgovina s špecerijskim in manufakturnim blagom, blizu farne cerkve na obljudenem kraju se da v najem. Sprejme se samo zavedni Slovenec. Ponudbe z natankim naslovom na upravnštvo!

607 3—3

Razno.

Enoletnega otroka, deklico, ki že hodi, odda milosrđnim ljudem, ki bi jo vzeli za svojo. Marija Skerget pri gosp. Wiedeman, kleparju v Mariboru, glavni trg št. 11.

505 3—3

Deklice, ki se bodo učile kuhati in šivati, sprejme na hrano in stanovanje Luiza Šivka, uradniška vdova v Mariboru, stolni trg št. 2.

594 3—3

Vesele božične praznike ter veselo novo leto želi „Katol. del. društvo v Puščavi“ vsem blagim podpornim udom in drugim dobrotnikom ter priateljem društva in jih še nadalje prosi društvene podpore! Odbor.

632 1—1

Zahvala.

Ganljivo sočutje, katero se nam je izkazovalo ustmeno in pismeno povodom smrti našega ljubljenega brata in strica, visokorodnega gospoda

Gabrijela pl. Marenić

c. in kr. polkovnika v p.,

kakor tudi obilna vdeležba pri njegovem pogrebu nam nalaga dolžnost, se tem potom vsem priateljem in znancem za izkazano sočutje in časteče spremstvo k zadnjemu počitku najprisrčnejše zahvaliti.

MARIBOR, dne 23. grudna 1903.

Zalujoči ostali.

638 1—1

„Vzajemna zavarovalnica“

v Ljubljani Dunajska cesta št. 15 Medyatova hiša

vzprejema zavarovanja vsakvrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poskodbi. — Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medyatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska.

Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

524 42

Rojaki zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Svoji k svojim.

Oddaja stavbe.

Na sedanjem šolsko poslopju v Framu se naj 2. nadstropje dozida, tako da se pridobije tri nove učne sobe in potrebna strnišča, sedanje učne sobe pa primerno razširijo.

Posamezna dela stavbe se bodo oddala v štirih skupinah potom pismenih ponudb (efert) na podlagi v proračunu se nahajajočih izneskov.

K prvi skupini pripadajo vsa zidarska, kamnoseška in kleparska dela, proračunjena na 19 685 K 40 h.; k drugi skupini ključarska, steklarska, pleskarska in slikarska dela, proračunjena na 5246 K 97 h.; k tretji skupini tesarska dela v iznesku 4707 K 48 h. in k četrti skupini lončarska dela v iznesku 670 K; skupaj 30 309 K 85 h.

Stavbeni operat, obstoječ iz stavbenih načrtov, stroškovnika, stavbenega dovoljenja in stavbenih pogojev je razpoložen v pisarni šolskega vodstva v Framu in pri c. kr. okrajnemu glavarstvu v Mariboru (stavbeni oddelek) v upogled.

V lastnorčno podpisanih ponudbah je treba napisati krstno ime in priimek, prebivališče in značaj ponudnika, dalje vsoto, katero misli od proračunjenega izneska (dopustiti v odstotk h. p. tem priložiti 5% varščine v gotovini ali papirjih od proračunjene cene dotične skupine in izjavo, da je ponudnik ves stavbeni operat pregledal in se s taistim brez pogojno strinja.

Tako opremljene ponudbe se naj najdalje do 6. prosinca 1904, 11. ure predpoldan kraj: šolsk. svetu v Framu pošiljajo.

Krajni šolski svet v Framu, 20. grudna 1903.

636 2-1

Blaž Vešnar, načelnik.

Anton Hermetter,
trgovina s špecerijo in deželnimi pridelki

„pri belem zajcu“ 572 8-5
v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 9

Čast mi je slav. občinstvu v Mariboru in okolici naznani, da sem svojo trgovino oskrbel s samo svežim in najboljšim špecerijskim blagom, katero priporočam: najboljšo moko za kruh iz prvih ogrskih paromlinov, domačo svinjsko mast in zaseko, najboljše sveže rozline, cibele, suho grozdje in pravo do mača strd kakor tudi vsakvrstno južno sadje po najnižjih cenah. — Razven tega bom imel v zalogi vsakvrstne deželne pridelke ter istočasno opozarjam gospodinje, da kupujem vse deželne pridelke po najvišjih cenah. — Cenj. in obilnim saročbam se priporoča z odličnim spoštovanjem

Anton Hermetter, trgovina „pri belenu zajcu“.

DEMETRIJ GLUMAC,
kotlar v Mariboru

Kaserngasse št. 13.

Kaserngasse št. 13.

priporoča svojo veliko zalogu kotlov za kuhanje žganja, kotlov za perilo in perenospera brizgalnice.

Izdeluje in popravlja vsakvrstna v njegovo stroko spadajoča dela točno in po ceni.

265 29

Ravnokar je izšla

Družinska pratika

za leto 1904.

Družinska pratika

za leto 1904

s krasno barveno sliko: **sveta družina** na ovitku. ● Je najlepša izmed vseh slovenskih pratik. ● Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posavnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na debelo dobe jo mnogo ceneje pri naslednjih tvrdkah v Ljubljani: 546 5

Auer - Korenčan, J. Kordik, A. Krisper, H. Ničman in V. Petričič

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, v Istri in na Goriškem.

Amerika.

Odhod iz Havre vsako soboto.

Vozni listki od francoske družbe. Dobra in hitra vožnja, izvrstna hrana z vinom in likerjem. — Natančneja pojasnila zaston in franko pod naslovom: Französische Linie, Wien IV., Weyringergasse 8. 549 10-6

Anton Paoluzzi

pos. v Cittanovi, Istria, prodaja lastnega vina.

Pinot (belo) po 17 novčičev liter, belo domače " 18 " teran " 14 " Po tej ceni franko na postajo Trst; v svojih sodih se podraži za 5%. 587 Vzorci se pošljajo zaston. 7

Kuverte

priporoča
tiskarna sv. Cirila
v Mariboru.

Vizitnico

priporoča
tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za slovenske mladeniče in mladenke!

V sedanjem mladeničem gibaju na Štajerskem in Koroškem bi ne smelo biti mladeniča in mladenke, ki ni čital knjige

Črtice iz slovenske zgodovine.

I. Stari Slovani.

En komad stane samo 30 vin., s pošto vred 33 vin.

Namesto denarja se lahko vpošljajo znamke.

**** Kdor vpošlje denar za 12 komadov, dobi komad povrh. ****

Dobi se

v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, kor. ul. št. 5.

Iz zapuščine
preč. gospoda
stolnega dekana
dr. I. Križaniča
in iz
lastne zaloge
priporočamo
sledeče knjige:

Zavod šolskih sester v Mariboru.
Naročila sprejema tudi tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Suhe gobe, predivo, želod, orehe, vsakovrsten fiziol, vsakovrstno žito, suho in sveže sadje, sploh vse dež. pridelke

— kupi —
Anton Kolenc
574 86 v Celju.

Nova trgovina v Polzeli.

P. n. občinstvu uljudno naznanjam, — da sem v lastni
hiši otvoril —

trgovino z mešanim blagom.

Založen s svežim, vsakovrstnim blagom, zamorem vsem željam p. n. občinstva po najnižji ceni ustrezi.

Kupujem tudi **vse poljske pridelke** po dnevni ceni. K mnogobrojnemu obisku svoje trgovine priporočajoč se zagotavljam točno in vestuo postrežbo ter bilježim z vsem spoštovanjem

606 3-3

Josip Cizel.

Nova trgovina!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da otvorim
dne 7. decembra 1903

v Celju, Graška cesta št. 43
(pri gostilni „Stadt Graz“)

**trgovino z raznovrstnim žganjem
in likerji
na debelo in drobno.**

Vsakega odjemalca zagotavljam, da se bom
potrudil postreči najboljše, točno in po jako ceni.
Za obilna naročila se priporoča

Robert Diehl,
trgovec. 608 2-2

Današnji list ima Božično prilogo!

1. Razlagi novega Velikega Katekizma I. in II. del. Oba staneta 6 K, elegantno vezana 7 K 40 h. Po pošti 80 h več.
2. Monsignore Fran Kosar, hišni prelat sv. Očeta, knez, škof, konz. svetovalec, insulirani stolni dekan lavantinski. (Kakih 30 izvodov.) Znizana cena 60 h, s pošto 70 h.
3. Bela žena ali Prva reč med štirimi poslednjimi. Drugi popravljeni in pomnoženi natis. Komad sedaj po 20 h, s pošto 25 h.
4. Rimski božji pot ali Slovenski romarji. Cena sedaj 20 h, s pošto 25 h.
5. Svetlo vodilo z raznimi molitvami in pobožnostmi za šolske sestre III. reda sv. Frančiška. Velja v platno vezano 2 K 80 h, v usnje z zlato obrezo 3 K 50 h. Po pošti 20 h več. Svetlo Vodilo je posebno primeren molitvenik za dekleta in žene tretjerednice. Spisan je kakor nalašč za nje ter obsegata različne pobožnosti, katere opravljajo tretjerednice med letom.
6. Molitvenik za gojenke zavoda šolskih sester iz III. reda sv. Frančiška v Mariboru. Stane v platno vezan z rudečo obrezo 1 K 40 h, v usnje vezan z zlato obrezo 2 K. Po pošti 20 h več. To je najnovejši molitvenik ter obsegata razven navadnih molitev različne pobožnosti: v čast presvetega srca Jezusovega in Srca Marijinega, v čast Božje previdnosti, brezmadež. Spočetja Dev. Marije, sv. Jožefa, sv. Antona, sv. Alojzija, sv. Filozofe itd. Spisan je v prvi vrsti za domače gojenke, venaar pa je tako urejen, da služi izbornu posebno onim dekletom, ki stopijo iz šole, pa vsem samskim tretjerednicam. Urejen je po novem katekizmu ter se dobiva v slovenskem in nemškem jeziku. 609 3-2

Izdelovatelj orgel
Ivan Milavec

(Goršičev učenec)

Ljubljana Cerkvene ulice Ljubljana
se priporoča najujednejše preč. duhovščini in cerkvenim
predstojništvom v strokovno dovršeno izdelovanje

novih cerkvenih orgel

po najnovejših, zanesljivih in izkušenih sestavah.

Vsakovrstna popravila in predelovanja izvršuje z najzanesljivejšo natančnostjo po najnižjih cenah.

585 6-5 **Svoji k svojim!**

Narav. francosko žganje

ki je iz domačega vina izločen (ekstrahiran) alkohol (mlad konjak), in je od vseh zdravnikov priporočeno zdravstveno, dušo in telo poživiljače sredstvo, ki pomaga posebno pri trganju po udih, izpadanju las, iščas, odrevelenosti, protinu (reumatizmu), glavobolu in zobobolu. Ena steklenica 1-20 gld. z navodilom uporabe.

Stari konjak se priporoča posebno rekonalescentnim, bolnim na želodcu in oslabelim na krvi. Steklenica 1-50 gld. — Pri naročitvi 4 steklen. se pošljate frankira.

Benedikt Hertl, posest. grašnine Golič pri Konjicah, Sp. Štaj. V zalogi pri Al. Quandest, trgovcu v Mariboru, gospodska ulica in v Mozirju pri Martinu Šuster. 526 52-11

Razglas.

Od podpisanega sodišča se naznani, da je Ana Kotnik, posestnica na Spodnji Poljskavi, svojemu možu Francetu Kotnik, posestniku ravnotam, v smislu § 1238 obč. drž. zak. prepovedala njeno premoženje še za naprej oskrbovati.

C. kr. okr. sodišče Slov. Bistrica, oddel. I,
dne 9. decembra 1903. 616 3-2

Razglas.

Razpiše se zniževalna dražba novega gospodarskega poslopja pri župnišču sv. Pankrac v Gornji Ponikvi.

Vse delo je proračunjeno na K 9.400 —.

Načrt, podrobni proračun in stavbni pogoji so na ogled pri županstvu Velika Pirešica kot načelnosti cerkveno konkurenčnega odbora.

Dražba se vrši dne 30. decembra 1903, popoldne ob 1. uri na licu mesta Gornja Ponikva. Dražbitelj mora položiti pred dražbo 10 % varščine.

Cerkveni konkurenčni odbor Velika Pirešica,
dne 12. decembra 1903.

618 2-2

Jernej Štefančič, načelnik.

Na svetovni razstavi v Parizu l. 1900 „Grand prix“

Svetovnoznanji ruski karavanski čaj

brata

K & C Popoff v Moskvi.
Zalagatelj več evropskih dvorov.
Najfinješa marka.

Postavnoreg. varsv. znamka. — Dobri se v originalnih zavitkih v vseh boljših trgovinah. 556 10-8

Karol Kociančič

268

kamnoseški mojster v Mariboru

Schillerstrasse 25

se priporoča v izvrševanje vseh cerkvenih del, grobov, nagrobnih kamnov in stavbinskih del, podob in ornamentalno - kiparskih del, kakor tudi popravila na istih. — Vzoreci in proračuni.

BOŽIČNA PRILOGA.

Angeljska božična pesem.

Kaj slišimo milo doneti
Iz sinjih nebá visočin?
Kdo vzbuja na blažene čase
Nam v srcu veseli spomin?
Ah — angelji božji sladkó
Najkrasnejšo pesem pojó.

Že stokrat in stokrat odmeval
Po svetu te pesmi je glas,
A vedno enako je diven
Njen rajske in čudezni kras;
V oči nam prisili solzé,
Preteče sleherno srce.

Tje v Betlehem gledajo željno
Vesoljnega sveta oči,
Od koder se angeljska pesem
Čez celo stvarjenje glasi,
Razliva v neskončni vesmir
Veselja nebeškega vir:

Ko v jaslicah Dete zazremo,
Prižgemo božično drevó,
Zazdi se, da nam je odprto
V sijajni svetlobi nebó;
V njem angelji božji sladkó
Najkrasnejšo pesem pojó.

V višavah razlegaj mogočno
Se večna ti slava, o Bog,
Na zemlji pa mir naj uživa
Adamov pravičen otrok!
Zveličar je prišel na svet
Peklensko gospodstvo zatret!

Človeštvo je v temi in zmotah
Želelo trenutek si ta;
Nebrojne se čule v nebesa —
Ponižne so prošnje srca —
Raduj se, človeštvo, ker tvoj
Zveličar je rojen nočoj! . . .

Le doni nam, doni, ti pesem,
Najlepša, kar svet jih pozna,
Užigaj najblažja čutila
Nam v vnetih globinah sreca!
Prinesi nam ljubi mir v dar,
A Bogu pa slavo vsikdar!

Dr. Ant. Medved.

Božično drevesce.

F. M. Dostoevski. Pr. b.

Ali ste že opazili včasih male dečke, ki pred božičem po ulicah blodijo in beračijo? Lahko so oblečeni, kakor po letu; staro ponošeno ruto imajo trdno ovito okoli vrata in neprehnomoma se vrteč okoli tebe ti ponavljajo svojo naučeno prošnjo.

Zebe vas, hitite, da bi kar najprej bili v toplo zakurjeni sobi, in zato se gotovo nemalo jezite na pobaline, kateri okoli vas tekajo in vas zadržujejo. A vendar so med njimi tudi mnogi, ki po pravici zaslužijo vašo milosrčnost!

Toda o sličnem dečku vam ne mislim pripovedovati. Ta, o katerem hočem govoriti, je bil za beračenje še premajhen. Bil je star kakih šest let ali še toliko ne. Mogoče, da bi ga za eno ali dve leti tudi poslali beračit. Pa k stvari!

Bilo je zgodaj zjutraj. Ubožec se je prebudil v vlažni podzemski kamrici, ki je bila bolj kleti podobna, kakor stanovanju. Dečkova obleka je bila tako raztrgana, da se je še komaj skupaj držala. Sedel je na nekem zaboju in si kratil čas s tem, da je opazoval, kako se njegova sapa vzdiguje v megli proti visoko obokanemu stropu. Bil je lačen, ure so minevale. Vsak hip je pristopal k ubožnemu ležišču, kjer je ležala mati hudo bolana. Mesto pernic je bilo tu nekoliko slame, a pod glavo si je dela culico mesto mehkega zglavlja.

Kaka usoda jo je privedla tu sem? Brezvomno je prišla od nekod daleč in tu zbolela.

Bilo je pred božičnimi prazniki in zato ostalih prebivalcev te podzemskie luknje ni bilo doma. Le v jednem kotu je zdihovala 80 letna starka, katero je pri vsej bedi še mučil protin. Še pred nedavnim je bila pestunja, a sedaj je zgrbančena in oslabela čakala, kdaj da pride smrt po njo. Vedno se je hudovala, godrnjala in zmerjala fanteka, ki se je vedno bolj bal. A vendar je stikal in iskal okoli. V veži je našel malo vode, zastonj pa je brskal le po kosu ali trdi skornjici kruha. In zopet se je približal ma-

terinemu ležišču, jo budil in klical, ker bal se je in nekako tesno mu je prihajalo v tej temi.

Nastal je večer in nikdo ni prižgal luči. Deček je tipal včasih po materinemu obliju in ni mogel umeti, zakaj da je tako mrzla in se ne zgane.

Potem si je zopet dihal na rokice in male prstece, da bi se vsaj nekoliko pogrel. Zraven matere je našel svojo čepico, del si jo na glavo in se neopazno splazil iz tega podzemskega brloga. Hotel je to storiti že davno, a bal se je velikega psa, ki je lajal na stopnicah.

Slednjič je bil na ulici. Ah, dobri Bog, kako veliko mesto je to! Vsepovsod polno lučij! Toliko jih še ni videl, odkar živi. Tako temno je bilo nasproti temu v rodni vasici, kjer je svetila le jedna svetilka in v oknih se luč niti videla ni, ker so bila okna z ledom omrežena. Zvečer, ko se je zmračilo, se ni nikdo na cesti prikazal. Vsi so se zapirali po kočah, le psi so lajali zunaj.

Zato pa se je krasno bivalo v sobici, toplo in ljubko. Tudi lakote ni poznal, a tukaj? Bog nebeški! Ko bi le košček kruha imel, ali vsaj skornjico, da bi ga glad dalje ne mučil. Ali kako je tukaj vse šumno in kako živo! Toliko lučij, ljudij, konj, vozov! Ko bi le ne bil tak mraz. Ljudje drvijo naprej, butajoč se, pa za njega se nikdo ne zmeni, nikdo ne mara vpokojiti njegovega gladu, kateri vedno silneji in silneji prihaja.

Naenkrat je zavil v drugo ulico. Oh, kako je široka in vendar mora paziti, da ga ne pohodijo. Pa glej tam velikansko, razsvetljeno okno, kaj je to? Tam za tem steklom je nekaka velikanska sobana in v nji drevo, ki sega do stropa. Zares, to je božično drevesce, okrašeno z zlatimi, srebrnimi in pestrimi papirčki in verižicami in na njem toliko sladčic in jabolk! Pod drevesom leže punice in mali konjički, ah, to je krasota! Po sobani teka polno otrok, vsi so lepo in čisto oblečeni, šalijo se, igrajo se, skačejo, jedo in pijajo.

Ubogi deček vse to vidi, sliši, se čudi, da, smehlja se, pa pri vsem tem zopet ter še huje začuti svojo bedo. Noge ga začnejo

boleti, roke so mraza zarudele, prstek se ne dajo pregibati in že se ne smehlja več — gorko plače in v trenutku teka dalje.

Na mah se ustavi pri drugem oknu in vidi drugo sobo z božičnim drevescem in na mizi je polno potic vseh mogočih vrst. Okoli mize sedi gospoda in deli pecivo vsakemu, kdor pride. Naš revček se bojavljivo približa k durim; duri se odpro in on stoji kakor omamljen, kajti vse kriči na njega in mu kaže, naj se odstrani. No vendar pristopi ena izmed gospa k njemu, mu poda mali denar na roko ter mu takoj odpre duri: ubogi otrok se prestraši in ker ima čisto otrple roke, mu denar pada iz roke in se po zemlji dalje potače, hitro odcenglja — a kam? Tega sam ne ve.

In zopet stoji pred oknom, okoli katega se stiska množica ljudij. Tam za velikim steklom se tri prekrasne punčike vrte kakor žive, lepo opravljene v rudečo in zeleno obleko. Mali, stari možiček sedi zraven na stolu in pregiba z roko, kakor bi igral z nekakim ločecem, ostali pa pri tem kimajo z glavicami po taktu in se zdaj pa zdaj spogledajo. Tudi usta odpirajo, kakor bi govorili. Škoda, da se venkaj ne sliši. Medtem nekdo zraven njega razlagata, da so to le punčike. In temu se zopet smeje. Zares, takih igračic še nikdar ni videl v vsem svojem življenju.

V tem začuti, kako ga je nekdo potegnil zadaj za suknjico; naglo se obrne ter zagleda pred seboj poučnjaka, že odraslega, ki ga udari in mu zbije čepico z glave. Nastavi mu še nogo, deček se izpotakne in telebi na tla. Nekdo izmed okoli stojecih se zadere, ubožec preplašen hitro vstane in zbeži, kar ga noge neso.

Naposled je dospel do velikega dvorišča, kjer je bil v zadnjem delu naložen velik kup drv.

• Tu je popolnoma temno, misli si, • tu se morebiti skrijem, da me ne najde nikdo več. Kar je mislil, je tudi storil in za trenutek je že ležal za kupom polen. Strahu se ni niti upal dihati. Spočetka je drgetal od zime, pa kmalu mu je postal nekako nenavadno prijetno in mehko. Ročice in nožice ga niso več bolele in po telesu, se mu je zdelo, da se

mu razliva topota, tako toplo kakor pri pečki doma.

Skrčil in zvil se je še bolj in ... zaspal. Prebudil se je še enkrat in si prigoval: »Nekoliko samo še se spočijem in potem pa pojdem spet gledat onih igračic.«

In znova spi. V spanju vidi vse polno igračic ter se smehlja. Ah, kako je vse to lepo! In pri vsem tem se mu zdi, da mu mati prepeva pri zibki in ga uspava ...

»Mamica, že spim, — že spim!« je še petal in se bolj privijal h kupu drv.

»Pojni z mano, deček, povedem te k božičnemu drevesu,« govorji mu neznan, a mili glas. In zdi se mu, da je to glas ljubljene mamice.

Ne, to ni mamica, to je nekdo drugi. Sklanja se nad njim in naenkrat čuti, da ga to neznano bitje nežno in ljubezljivo objema.

Med tem žari velika luč, tako velikanska in mu sveti nasproti.

Aj, kako prekrasno je to božično drevesce! Vendar to ni samo jedno drevesce, dolga vrsta jih je, na njih polno lučic in igračic — vse polno. Vse se lesketa in miglja, pa kaj vse to pomeni?

Punčike rastejo, čudi se — glej, to so sami otroci in pravi, živi! Objemajo ga, poljubljajo, vedejo za roko daleč in on gre ... Naenkrat stoji mati pred njim, gladi ga in se mu sladko smehlja ...

»Mamica, mamica, ah, tu je krasno!« šepeta in zopet ga poljubljajo ti otroci. »Kdo ste?« jih vpraša zvedavo.

»Mi? odgovarjajo mu in razlagajo, da so bili vsi takovi otroci ko on, pa da so od bede umrli, zmrznili, in da je to dreesce Jezuščkovo, kateri ga je priedil in okrasil njim. Sedaj so tukaj, so angeljčki pri Jezuščku, kateri je ima tako rad in blagoslavlja tudi te njih dobre matere. In te njihove matere stojijo na strani, poznajo svoje otroke, jih poljubujejo in zibajo, da bi ne plakali sedaj več, ker so v nebesih.

* * *

Drugo jutro je našel hlapec malo mrtvo truplo zmrzlega dečka na dvorišču za kupom drv. Mnogi so se solzili ...

Hvala Bogu! Zdi se, da vendar ni umrl ljubezen med ljudmi. Ali je vendar samo tam med angeljčki?

Mesto rakve .... potico.

Spisal Seljanov.

Naši gorski ljudje so kakor ptice selivke; dokler leži v poletnem krasu ta divni planinski svet, se ti ne maknejo od svojega čarobnega rojstnega kraja, pa ako bi jim ponujal tudi mošnje zlatov. »Zlató,« ki se razliva od solnčnih žarkov od svetočih brdih in logéh, jim je dražje od bogastva celega sveta. Le kdr pozna lepoto naših krajev, tudi razume to globoko vkoreninjeno domoljubje. Pa je tudi mnogo opravila v gorkem poletju okoli domov, katero drži možki svet doma. Ko pa je urejeno vse in opravljeno in ko pripipa prva jesenska sapa preko visokih brd in strmin, tedaj pa se odpravijo naši možakarji, te pravcate lastavice, kar v celi trumi na pot, — seveda ne na jug, marveč še bolj na sever, v še bolj mrzle kraje, v nekaj dni oddaljene rudokope. Ondi prebijejo, ako jim je sreča mila, da se jim ne pripeti kaj »človeškega« v kakem rovu, dolgo zimo med rudarji ter pridno posiljajo prihranjene novce domov za razne potrebe. Mej napornim delom v globočini pod zemljijo pa zamišljeni sanjajo o svetlih srečnih dnevih, ki jih čakajo v domovini, ko napoči topla pomlad. No, pa vse to je že znana stvar. Manj »znano« je seveda, koliko usod je združenih z življenjem teh »ptic selivk«, katerim pravimo »naši mili gorjani« ...

* * *

V jeseni je bilo. Pred Mikarjevo krčmo je stal trop začrnih možakov, starejših in mlajših. Vsi so bili oprtani za dolgo pot. Od planine dolni je bil oster veter in opominjal na odhod. Okoli možakov so stale ženske in otroci, prve objokane, drugi premrlih udov. To so bili »rudarji«, ki so se odpravljali od doma, od dragih svojcev v daljni svet.

»Pa kaj kmalu mi piši Jože!« reče Jeranova in poda roko svojemu možu.

»E, saj veš, Lenčka, da ti bom pisal koj, ko pridemo v kraj!«

»Pa, če mogoče, o Božiču da prideš, — vse ti pripravim; novo obleko dobis za praznike in lepo potico spečem, da boš vesel!«

»Kaj bi ne bil vesel, — no, pa če Bog da, se vidimo o Božiču!«

»Bog te obvaruj, — Bog vas obvaruj vse, in srečno hodite!« zakliče Lenka in možaki so krenili strmo pot v goro, vrhu katere se potem zavije cesta dalje proti zelo oddaljeni prvi železniški postaji.

Lenki in drugim ostalim, ki so gledali za tem črnim tropom, pomikajočim se mož za možem v strmi hrib, se je zdelo, kakor da odhajajo v vojsko, v krvavi boj proti hudemu sovražniku. V resnici pa se niso mnogo motili, saj življenje rudarjevo ni mnogo drugače od vojakovega v vojni, ker tudi rudar zre neprestano smrti v bledo obliče.

* * *

Pretekli so trije meseci v rudokopu mej črnimi stenami v pošastnih rovih in predorih. Jednakomerno so spremljali udarce srca možakov, obsojenih preživej tri četrtnine svojih dñij pod zemljo, udarci ojstrega orodja po trdem kamenju. Jeran in Raven sta delala skupaj na konci nepregledno dolgega predora. Čas sta si kratila s spomini na dom in z raznimi načrti za življenje; kajti bila sta oba še primerno mlada.

»Ali pojdeš o Božiču?« vpraša Raven tovariša.

»Skoro da pojdem. Saj veš, težko me pogrešajo, in tudi meni je težko. Z Lenko sva se vedno rada imela in tudi zdaj ni bilo lahko ločiti se. Ali kaj se hoče! Tudi otroka me skrbita, — saj veš, ako je človek tak, da visi z vsako mišico svojega srca na njih, katero je pustil brez varstva daleč doma, — da pač komaj čaka. . . .«

»I no, saj to jaz razumem, tudi meni ni drugače, da! —

»No, pa še ti pojdi, jo udariva skupaj, da bo krajsa pot, kar pojdi Jernej!«

»Ne morem, nikakor mi ne kaže. Pa ako greš ti, pozdravi pri nas in potem mi poveš, kako se imajo!«

»To pa že storim, Jernej!«

»Posebno mi poglej, če je raztrgala tudi letos povodenj na moji senožeti!«

»E, ta vražja voda! Saj pravim, ako bi vsi mi mogli prihraniti toliko skupaj, da bi sami uravnali to smentano Brezdnico, — potem bi že še bilo!«

»Kar še ni, je še lahko; pa le dobro vse oglej, Jože!«

* * *

Od vseh, ki so odšli v jeseni, podal se je samo on o Božiču v domovino, on mladi Jeran. Silno ga je gnalo, dasi so mu nekateri odsvetovali; kajti nenavadno ojstra zima je bila zavladala.

»Le glej, da se vrneš!« so klicali za njim, ko je odhajal; a oni so koj za tem odšli spet v globočino.

* * *

Sveti večer! V teh besedah je izrečeno vse, kar s čarobno silo odmeva v srcu vsega kristjana. A še sveti večer v naših gorah! Oj, to je treba videti, čutiti; popisati se ne dá. Okrog po bregovih in plazovih sneg, kakor daleč nese okó; a nad snežno veličino lunin svit tako tajinstveno razlit na okrog. Brezštevilno biserov se iskri po snežni be-

lini, kamor se ozre oko; — a med vso to čarobo svete noči doni večerni zvon, odmeva grom topičev.

* * *

Pri Jeranovih so pričakovali domov gospodarja, ker prav za gotovo je obljubil v pismu, da pride za praznike. Kako veselje se je izražalo na obrazih mlade žene in otročic! V čedno opravljeni izbi je stala belo pogrnjena miza in na njej se vidi na krožniku narezana potica. Prostor pa je mračno razsvetljeval svit male lučice doli z »jaslic«.

Ura je osma.

»Saj bi že moral biti doma atek,« dahne Lenka otrokom, pet let stari Jerici in sedemletnemu Jernejcu, ki sta sedela za mizo in poželjivo obračala poglede na potico. Čudno se mi res zdi, da ga še ni; da bi ga Bog nebeški obvaroval vsake nesreče; ker mraz je res nocoj in pot tudi ni prav lahka čez plazove.

In prešla je ura za uro, bilo je deset, jednjajst po noči, — a njega od nikoder.

Zeni je postajalo nad vse tesno pri srcu in otroka, slutivša materino skrb in žalost, pričela sta jokati.

»Oh, kak sveti večer imamo!« začne z nova tolžiti Jeranka in pohaja pred hišo in gleda po mesečini v goro, a il se ne čujejo tako znani koraki. »Morda se je tudi premisli in ga ne bo,« reče žena, ter odide v hišo, pa poklekne in začne moliti.

H kratu začuje pred hišo nenavaden hrup in človeško govorjenje; nekdo celo zakliče: »Lenka!«

V čudni slutnji plane pred duri in vidi vse črno ljudi.

»Le sem stopi, Lenka, — nekoga smo ti prinesli, pa nič se ne prestraši, prav tvoj Jože bo. Gore v plazu je ležal, ko smo šli k polnočnici.«

»O križani Jezus, ali je Jože, ali je mrtev?!« vsklikne vsa obupana žena in se zgrudi ob truplu svojega moža, kličoč:

»Jože, Jože, vstani, zbudi se, ali so te ubili? ali ne čuješ?«

»Mrtev bo!« se začuje na okrog, »gotovo je zmrznil utrujen od pota; kar po gospoda pošljimo. Uboga žena, kak sveti večer bode imela!«

»Nesimo ga v hišo in poskusimo, ako je še pomoč!« rekli so drugi.

In nesli so ga v hišo, drgnili s snegom in slamo ter poskusili vse, kar se je dalo storiti in česar so bili ljudje že vajeni.

In zares, čudo, — trud ni bil zastonj, — mož še ni bil izgubljen, odprl je oči in jel se polagoma gibati.

»O, Bog bodi zahvaljen!« molila je žena srečna in vesela, da se je tako obrnilo.

»No, zdaj ti ga lahko pustimo, Lenka; le dobro ga skrbi!« rekó sosedje in odidejo k polnočnici.

* * *

K sreči prišlec ni ležal predolgo nezavesten v samoti, ker previdnost je hotela, da so šli ljudje k polnočnici in so ga našli ob poti kmalu potem, ko ga je utrujenega in premrtega zapustila zavest.

Probudil se in ko je do dobrega okreval, je pripovedoval ženi, kako je bilo po poti in kako da je še slišal človeški glas blizu sebe, ko je izgubil čut. Potem pa je zavladalo v prijazni hišici zopet veselje, pravo božično veselje.

»Že sem mislila, da ti moram napraviti rakev, moj ljubi, ljubi Jože, — tako sem se prestrašila!«

»Glej, hvala Boga, mesto rakve pa imam rajši potico, katero si tako dobro naredila.«

»Pa veš, Jože, nazaj mi ne hodi več; zdaj bi pa od skrbi ne mogla več živeti!«

»Naj pa velja tvoja, Lenčka, pa ostanem rajši doma.«

In praznovali so v tihem domu veseli Božič, in ž njimi veselili so se sosedje, da je vse tako dobro in srečno izšlo.

Začarana koza.

Prevel F. Leskovar.

Daleč med gorami nekje na Slovenskem leži trg Mižavci. Njegovi prebivalci se prištevajo tistim ljudem, o katerih se pripovedujejo vsakovrstne neumnosti in nerodnosti, katere so storili vsled lastne jim nadarjenosti. Seveda se dela s tem Mižavcem velika krivica, kajti oni niso nič manji pametni in nič manji neumni kakor drugi ljudje. Samo nekoliko prostodušni in nerodni so in zaradi tega morajo slišati marsikaterikrat, kako se ljudje z njimi ponorčujejo. V sledeči povesti hočemo navesti tako šalo.

Žagarjev Šima je bil kočar v Mižavcih. Nekoč ga je poslala njegova ženica v mesto na sejem. Lepo kozo naj kupi, mu je naročila, da bosta imela po leti vsaj pri hiši mleko, kjer si bosta skuhala žgance ter namakala suh kruh. Šima je dolgo iskal na sejmišču. Slednjič je našel žival, ki se mu je dopadla. Bila je velika, lepa koza, črne barve, z velikim vimenom, dolgima rogovoma in z belo liso na čelu. Žival je bila last Krjaveljna iz vasi Šentove.

»Ta ali pa nobena«, mislil si je Šima in res se je pogodil s Krjavelnjom, da mu jo proda za desetak. Vesel, da je dobil tako lepo kozo, šel je Žagar v krčmo ter si ga privoščil nekoliko kozarcev. Pozno popoldne se je napotil s kozo proti domu. V Mahovljah pri gostilničarju Veseljaku si je odpočil. Ne zato, ker je bil truden, ampak zato, ker je tako navada in ker ni hotel gostilničarju krajsati zasluzka. Kozo je prvezal zunaj za želesen obodec, ki je bil pritrjen v zidu, sam pa se je podal v hišo, ki je bila pivcev natačeno polna. Precej časa je moral Žagar čakati, predno je dobil kaj pijače. Gostilničar je slednjič sam postavil pol litra predenj.

»Zdravo, Šima«, pozdravi ga gostilničar in postavi kozarec predenj. »Si bil tudi na semnju?«

»Nekoliko«, odgovori Žagar.

»Si kaj kupil?« vpraša krčmar.

»Kozo, da bom imel po letu mleka.«

»Drago?«

»Hm!«

Gostilničar odide iz sobe pred hišo. Čez nekaj časa se zopet vrne ter vpraša Žagarja:

»Je črna koza zunaj pred hišo tvoja?«

»Da, ta je najbrž moja!«

»Lepa žival, res, že dolgo nisem videl tako lepe koze«, dé krčmar smehlja, »stane gotovo kakih petnajst, dvajset goldinarjev, kaj?«

»Mi daš dvajset goldinarjev?« odgovori Žagar.

»Prav rad bi ti dal, toda žena ne marate vrste živali«, zatrjuje mu krčmar ter mimo grede še postavi pol litra pred Šimno, ki je, vesel dobrega kupa, pridno srkal rujno vino.

Gostilničar je stopil pred prag. Vedno bolj se je smejal, čim dalje je opazoval kozo, slednjič se začne smejeti na vse grlo. Šel je v hlev ter kmalu pripeljal drugo, svojo kozo. Bila je iste velikosti, iste barve, imela je ravnotako lepo zavihana rogo, ravno tako liso na čelu, kratkomalo: bila je skoro popolnoma enaka Žagarjevi kozi, samo jedino ta razloček je bil, da je bil — kozel.

Gostilničar je prvezal kozla k želesnemu obodcu ter gnal kozo v hlev. Nato je šel v sobo, nalil Žagarju še pol litra dobrega ter mu pripovedoval vsakovrstne šale, da se ne bi izdal s svojim krohotom.

V temi še le je zapustil Žagar gugaje se gostilno. Ostali gostje so se mu sicer rogali, kaj bo rekla doma njegova stara, toda on se ni brigal za nje, ampak je hrabro odkorakal iz sobe. Zunaj je odvezal svojo kozo ter kolovratil žnjo proti Mižavcem. V duhu si je že predstavljal, kako ga bo pohvalila njegova žena, ko ji bo prignal tako lepo žival. Medtem je začela koza za njim meketati. To meketanje ga je naenkrat zbudilo iz njegovih misli. Gotovo se je koza vsled hladnega vremena prehladila. Kajti prej je meketala z visokim glasom, zdaj pa na

enkrat v globokem basu. Šimena so kar mravlinci spreletavali pri tem meketanju. Vesel je bil, ko je slednjič prišel domu. Privezal je kozo v hlev ter previdno zapahnil duri. Že na pragu ga je sprejela žena s humidi besedami, kje se je tako dolgo mudil. Skušal jo je potolažiti: »Ljuba Neža«, dejal je ljubeznivo, »ne smeš biti huda. Glej, kupil sem ti kozico . . . cel dan sem letal okoli . . . predno sem jo našel . . . še le proti večeru sem imel tako srečo . . . povem ti, najlepša koza na celem Štajerskem.

»Ima tudi kaj mleka?«

»Štiri mere na dan, je rekел prodajalec . . . Le idi v hlev ter jo podoji . . . potem mi pa takoj skuhal mlečne kaše.«

Ženica užge svetliko, vzame pisker in se poda v hlev. Miha si medtem nažge pipo. Čez deset minut pa prileti ženica vsa razburjena in razjarjena v sobo, da se je Šima ves prestrašen umaknil v kot pod razpelo.

»Ti najnesrečnejši vseh oslov!« začne ženica kričati nad njim, »kako me moreš tako nesramno nalagati?«

»Ali, Neža, kaj pa ti je? vpraša začuden Šima, »ali ni kozla dosti lepa?«

»Grozno lepa! Ti si še preneumen, da bi mene za norca imel! — Idi s kom drugom neumnosti uganjet, pa ne z meno!«

»Za Boga, Neža, kaj je? Ali ima kozka kakšen madež?«

Žena ga nekaj časa začudeno gleda, ali se šali žnjo, ali res ne ve kakšnega kozla je kupil, potem začne znova:

»Ti si velikanski butelj. Meni se zdi, da si se ga preveč napisil.«

Nato mu pluskne celo bučo vode čez glavo, rekoč:

»Na, izmij si oči, da boš boljše videl. Ali misliš, da morem kozla dojiti?«

»Moj Bog, ne razumem te, Neža!«

»O razumem te, razumem; — tako dolgo si v kozodel gledal, dokler nisi niti kozla od kozbe razločevati mogel!«

»Kaj pravis, Neža?«

»Da imaš spodaj v hlevu — kozla!«

»Ni mogoče!«

»Seveda ni mogoče, le idi in poglej!«

Šima je letel v hlev, od koder se je vrnil s povešeno glavo. Zdaj se je pa začel hudovati čez Kerjaveljnina: »Tega falota, tega lumpa hočem naučiti, kaj je v sedmi božji zapovedi zapovedano — v lukno ga hočem spraviti — da mu ne bode nikoli več na misel prišlo, kakega reveža ogoljufati!«

Tista noč je minila pri Žagarjevih precej nemirno. Drugi dan na vse zgodaj se je že napotil Žagar s kozlom navzdol proti Šentovi. — Ker ga je kozel vedno od zadaj pehal ter mu hotel zgrizti zeleno sukno, obranil se ga je samo na ta način, da je vedno mahal nazaj z rokama ter bil kozla po glavi. To ga je tako otrudilo, da se je moral okrečati, ko je prišel do Veseljaka. Zopet je obesil kozla za želesen obodec ter se podal v sobo. Na vprašanja gostilničarja, kaj da ga je tako zgodaj sem pripeljalo, mu je slednjič potožil, kako nesramno ga je varal Kerjavelj in da žene zdaj kozla nazaj, ker ta kupčija ni pravična in tedaj neveljavna. Veseljak se je komaj premagoval smeha. Medtem je hlapac zunaj zopet zamenjal živali. Kozla je postavil nazaj v hlev, kozlo pa prvezal na njegovo mesto.

Ko pride Žagar do Krjaveljove hiše, stal je posestnik ravno pred pragom. Kakor jastreb na kokoš, planil je Šima na nič hudega sluštečega Krjaveljna.

»Tukaj imaš svojega kozla, ti goljuf vseh goljufov! — Moj denar pa mi daj nazaj, sicer te bom tožil!«

»Kaj hočeš?« vpraša ga Krjavelj začuden.

»Ti bom pokazal, kaj se to pravi, meni mesto koze kozla prodati.«

»Moj ljubi Šima, meni se zdi, ti nisi pripravi pameti!«

»Ti le na svojo pamet glej. Tako pametni smo mi Mižavčani že še, da znamo razločevati kozo od kozla.«

Medtem, ko je Žagar te besede v naj-

hujši jezi kričal, pogledal je nazaj na kozla, katerega je še vedno držal na vrvici. Z grozo zapazi, da je kozla. Zato zakriči prestrašeno:

»Jojmine, ta kozel je začaran!«

»Saj ni to kozel, ampak kozla!« smeje se Krjavelj.

»Potem je začarana koza! — Le daj moj denar nazaj in obdrži svojo začarano žival, ti starci čarovnik.«

»Veš kaj, začne zdaj tudi Krjavelj kričati, »če je kozla začarana, potem se je to zgodilo, odkar je v tvojih rokah. Kar je prodano, to je prodano, koze ne vzamem nazaj. Če ti ni prav, saj veš, kje si lahko pravico poiščeš, saj imam svoje priče. — Če pa še blekneš razjaljivo besedo, te bom pa tožil, da veš, ti neumui Mižavčan.«

Sodnije se je Žagar zbal, za to je začel prositi Krjaveljna odpuščanje ter se napotil s težkim srcem proti domu. Vsakih petdeset korakov se je ozrl na kozlo, če se ni spremenila v kakšnega zmaja. Toda do Mahovlj je bila še vedno koza in ni kazala nobenega veselja, se spremeniti.

Zagar se je že veselil, da je čarovnija popustila kozo.

Veseljak je stal na pragu gostilne in se je krohotal, da mu je skakal debeli trebuh, ko je zapazil Žagarja s kozo. Šimeta ni nič veselila krčma, čeravno ga je vabil Veseljak s sladkimi besedami. Ko pa je slednjič krčmar obljudil plačati pol litra, dal se je pregovoriti ter stopil v sobo, ko je prvezal zunaj nesrečno kozlo. Gostilničar ga je tako dolgo motil, da je zunaj zopet zamenjal hlapca kozla za kozlo.

Čez pol ure se je poslovil Žagar. Ko je stopil pred hišo, je takoj opazil sprememb. — Prijela ga je grozna jeza. Odtrgal je kol od plota ter planil nad kozlo.

»Ti hudičeva žival!« zakričal je nad nesrečnim kozlom, »ti mi ne bodes neumnosti uganjal.«

Toda predno ga je udaril, skočila je razjarjena žival kvišku. Kozel je nagnil glavo ter se zakadil v trebuh ubogega Žagarja, ki je padel kakor je bil dolg in širok na cesto. Pobral se je pa hitro kakor veverica ter se začel kričati in kričati: »Vsi svetniki božji, prihitite na pomoč!« Znova je planil na kozlo ter zamahnil s kolom. Toda hlapci so mu zabranili in gostilničar dé:

»Ne ubij uboge živali!«

»To je začaran spak in je od hudiča obseden,« kričal je Žagar. — »Če tudi žival crkne, hudiča ji čem izgnati.«

»Beži, beži, Šima, kdo bo tako babjeven!« smeje se mu Veseljak.

»Pa ti poskusi enkrat s tem potuhnjnim vragom. Zdaj je kozel, jutri zjutraj koza in čez dvanajst ur bo zopet kozel.«

»To sem radoveden!« se mu smeje krčmar, »Šima, prodaj mi kozla, dam ti petnajst goldinarjev.«

»Da in amen!« odvrne veselo Žagar ter mu ponudi kar obe roki . . .

Vesel se je vračal proti domu. Na tistem je želel, da bi se pri Veseljaku spremenil kozel v vse mogoče živali, v tele, psa, mačko ali pa celo v krokodila.

Gostilničar pa je zagotavljal vsakomur, kateremu je pripovedoval o kozlu in Žagarju, da je cela šala več vredna kakor petnajst goldinarjev.

Pravljica o kralju Atili.

Priobčil A. Vogrinec.

Ne daleč od Kapele stoji precej vzvišen hribček, kateremu ljudstvo pravi »gradišče« ali »Šutjov gaj«. Pravijo, da je tu stal nekdaj lesen grad, v katerem je stanoval Atila, kralj Hunov. S svojo nešteto vojsko je ropsal in pozidal daleč okrog. Kogar je vjel, moral je žnjim v sužnost. Na veliko žalost svojim vojakom Atila nagloma umrje. Njegovo truplo denejo najprej v zlato trugo ali krsto, to pa v srebrno in obe še v železno ter ga pokop-

ljejo med tremi hrasti v Šutjovem gaji. Atilov duh pa ne more najti miru, ker so ga vjeti sužniki zakleli. Na njegovem grobu gorita vsako noč dve beli sveči in hudič suši na beli rjuhi denarje. Atila jih mora sipati v podzemeljsko klet, ki je globoko pod grobom, napolnjena s samim srebrom in zlatom. O polnoči priležejo iz zemlje grozovite kače in v tem nastane strašen šum in hrum. Hudi duh spravi naglo vse ostalo srebrnino in zlatnino, katero si na mah naloži Atila. Ž njo izgine v podzemeljsko klet, kjer tako ropota, da mimo idočega človeka obide strah in groza. Kdor bi se pa zašel ob tej uri na grob, raztrgal bi ga Atila na solnčni prah. Tudi po dnevu nima Atila pokoja. Ljudem se prikazuje kot lepo opravljen lovec. Oblečen je v zeleno obleko, na glavi nosi črno kapo, katere kap ali ščit je tako svitel, da ni moč dolgo gledati Atili v obraz. Kogar sreča, gre molče mimo njega, a nikomur ne stori ničesar žalega.

Pripovedka o treh bratih.

(Národná s Pohorja.)

Nekoč je bil reven kočar, ki je imel tri sinove. Ko oče umrje, rečejo med seboj: »Kaj bomo doma delali, kjer nimamo kaj jesti! Pojdimo po svetu, da kaj zaslužimo!« Imeli so še tri hlebe kruha; tiste vzamejo in gredo po svetu. Ko so že nekaj časa hodili, postali so lačni, in starejša dva brata rečeta mlajšemu: »Daj svoj hleb, da ga pojemo, potem boš ti od našega jedel.« Mlajši uboga, in ko pojedo njegov hleb, gredo naprej. Drugi dan, ko so bili zopet lačni, vsečeta se starejša brata in se spravita nad drugi hleb. Mlajši prosi, naj bi tudi njemu kaj dala. Rekla sta mu pa, da mu ne dasta drugače, kakor če si pusti eno oko izdreti. Tega se je branil. Ko pa je bil že zelo lačen, pustil si je vendor izdreti eno oko, da je dobil nekaj kruha. Tretji dan, ko so že dolgo hodili in ni bilo nikjer nič jesti dobiti, spravita se starejša brata nad tretji hleb, mlajšemu pa nista nič dala, čeravno je milo prosil. Rekla sta mu, da naj si da izdreti še drugo oko. Tega se je dolgo branil; ko ga je pa glad prignal, pustil si je vendor še drugo oko izdreti, in za to je dobil košček kruha.

Zdaj sta šla starejša brata sama naprej, mlajšega reveža, ki je bil zdaj čisto slep, sta pa tam pustila. Bilo je že o mraku. Ker so bili sedeli pod nekim drevesom, otipal je tisto drevo in nanj zlezel, da bi tam prenocočil. Po noči je čutil, da se zverine vseh vrst zbirajo pod njegovim drevesom, ki so tudi med seboj govorile. Lev, kralj zverin, je med drugim rekel: »Ko bi človek vedel, kako zdrava rosa bo noči padla, gotovo bi si je nabral. Kajti ko bi s to roso slepemu oči namazal, bi precej spregledal.« Siromak na drevesu si je te besede zapomnil. Ko so začele ptice peti, je vedel, da se zori, zato zleze z drevesa, položi roko na travo in si z roso pomaže oči. V tem hipu so mu oči zopet zrastle in videl je bolje ko prej. Ves vesel nabere rose v stekleničico, ki jo je pri sebi imel in gre naprej po svetu. Sreča ga kmalu revna, izstradana in slepa miš, ter ga milo prosi pomoči. On ji hitro oči z roso pomaže in takoj je zopet videla, da si je lahko sama poiskala živeža. Lepo se mu zahvali in reče: »Kadar boš ti mene potreboval, le pokliči me, da se ti odslužim.« Ko mladenič naprej gre, prileže mu čez nekaj časa revna čebelica nasproti, ki je bila tudi slepa. On tudi nji z roso namaže oči, da je spregledala. Čebela se lepo zahvali in reče: »Ako bi ti mene kedaj potreboval, pokliči me, da ti povrnem.« Potem zleti vesela naprej. Mladenič gre naprej in sreča čez nekaj časa slepega volka, ki mu je ves sestradan nasproti prisel. Volk se mladeniču usmili, namaže mu tedaj z roso oči, da je volk spregledal. Lepo se mladeniču zahvali in reče: »Če boš ti mene potreboval, le pokliči me, da se ti hvaležnega skažem.« Potem je zbežal v goščavo za živežem.

Mladenič gre naprej in naprej, dokler ne pride do nekega gradu. Tam je prosil za službo. Grof mu reče: »Vzamem te za hlapca, pa pri meni je težka služba; in če ne boš vsega natanko storil, kar ti rečem, te bom ob glavo djal.« Dečko je bil že močno lačen, zato je vse obljudil, da je le ostati smel, in da je dobil kaj večerje.

Zjutraj ga pelje grof na skedenj in mu pokaže velik kup snopja ter mu ukaže, naj to snopje ta dan do prihodnjega jutra vse zmlati in zveje, ter naj spravi v en kot zrnje, v drugi kot pleve, v tretji kot pa slamo. Če vsega ne storiti, ga bo pustil ob glavo djeti. Hlapac se vstraši toliko dela, pa vendor se ga pridno loti. Pa čeravno je brzo delal, vendor je čedalje bolj spoznal, da vsega en dan ne more storiti. Do večera še polovice ni zmlatil, toliko manj pa zvel. Ves žalosten premišljuje, kako bi ukreni, da si reši življenje. Zdaj se spomni tiste miške, kateri je bil oči ozdravil in zdihne: »O, ko bi bila tista miška tukaj, morda bi mi pomagala!« Komaj to zine, kar mu stoji miš pred nogami in reče: »Glej, tukaj sem! kaj mi hočeš?« Hlapac ji vse pove. Miš pa reče: »Le brez skrbi se vleži tje v seno, to se bo vse brez tebe opravilo.« Hlapac se truden vleže in zaspri. Miš pa je šla in pripeljala seboj brez števila drugih miši, kmalo so vse žito izluščile in znosile v en kot zrnje, v drugi kot pleve, v tretji kot slamo. Ko se hlapac zjutraj zbudil, bilo je vse delo že opravljeno, miši pa ni bilo nobene več videti. Grof se zelo začudi, ko zjutraj pride in nejde vse storjeno. Reče tedaj hlapcu: »To delo si dobro opravil, zdaj ti bom naložil drugo delo. Jaz hočem, da mi v oni dolini tam naredis lep grad in samega belega voska. Pa do jutri mora biti gotov; če ne, zapade tvoja glava.« Ves žalosten gre hlapac proti tisti dolini, kajti prepričan je bil, da on tega ne more storiti. Zdaj se spomni tiste čebelice, kateri je bil oči ozdravil. V tem trenotku pa čebelica že pribrenči in ga vpraša, kaj da želi? On ji vse potoži. Čebelica pa reče: »Le brez skrbi bodi, to bomo vse storile in moje sestre.« Čebela hitro skliče vse čebele tiste dežele, začele so vosek vkljup nositi in zidati in o pravem času je bil lep grad iz voska narejen. Ko grof zjutraj pride, hlapca pohvali in reče: »Res si ti junak, da malo takih; vendor še eno delo ti naložim: do jutri zjutraj mi zberi okoli tega grada vso zverino, kar je je na svetu, da jo bom z onega mostovža ogledoval.« Hlapac se prestraši in zopet misli, da je kaj tacega nemogoče. Domisli se pa tistega volka, kateremu je oči ozdravil, in pri tej priči je volk že priletel in vprašal: »Kaj želiš, prijatelj?« Ko mu hlapac vse pove, reče volk: »Brez skrbi bodi, to se bo že zgodilo.« Hitro dirja volk po vseh hostah in skliče zverino pred grad. Zjutraj je zverina že okoli grada stala, ko se je grof zbudil. Šel jo je na mostovž ogledovat. Pa zverine so tako strašno rjule, da se je grofu v glavi zvrstelo, prekucnil se je z mostovža doli med zveri, ki so ga na drobne kosce raztrgale. Potem so se zopet razšle. Tisti mladenič pa je potem postal posestnik obeh gradov.

Kako je čevljlar v nebesa prišel.

(Národná iz ptujske okolice.)

Po nekega čevljarja je prišla smrt, ko je ravno pridno čevlj krpal. »Prijatelj!« ogorovi ga smrt, »prišla je tvoja zadnja ura. Zato pusti čevlj in pojdi z menoj!« — »Zakaj pa ne?«, reče čevljlar, »toda čevlj bo kmalo narejen, in škoda bi ga bilo pustiti, ker ga že tako dolgo krpam. Vsemi se tukaj na klop in počakaj, da ga naredim.« Smrt se vseude in zadremlje, ker je bila trudna od mnogih potov. Zviti čevljlar pa hitro njeni obleki z žebli pribije na klop. Ko se smrt predrami, ni mogla od klopi in za čevljarem, ki se je med tem skril. Vsa jezna gre smrt s klopjo vred v nebesa, ker jo je bilo

sram, da bi s klopjo po svetu hodila. Še le v nebesih so jo rešili tiste klopi. Ko Bog zvá, kako se je smrti godilo, reče smrtnjak: »Pojdi pa ti po čevljarja, ker si močnejši in ga boš prej užugal, če bi se branil.« Smrtnjak mu reče: »Ker nisi hotel s smrtjo, pojdeš pa z menoj!« — »Saj bom šel, reče čevljlar, samo smolo moram prej skuhati.« Na to smrtnjak nekoliko počaka. Ko je čevljlar smolo kuhal, gledal je smrtnjak to opravilo, ker mu je bilo nekako v kratek čas. Zdaj spusti čevljlar nalašč nekaj smole na tla in poprosi smrtnjaka naj mu jo pobere. Ko se smrtnjak pripogne, vlij mu je čevljlar cel kotel vroče smole za vrat, da je kar civilil in naravnost bežal v nebesa, ne da bi se ozrl na čevljarja. Tam ga vprašajo, kje je čevljarja pustil; on pa reče: »Naj grejo vsi vragi po njega, jaz nikoli več!«

Ko tako čevljarja ne morejo v nebesa dobiti, spomni se Lucifer, poglavarski vrag, na njega in ukaže malemu šepastemu vragu, naj čevljarja v pekel pripelje. Šantovi (kruščevi) vrag pride in reče čevljarju: »Ker v nebesa nisi hotel iti, hajdi z menoj!« »Koj, kaj,« reče čevljlar, »samo obleči se moram nekaj boljše, ker je danes nedelja.« Potem še reče vragu: »Vidiš, ljudje grejo ravno k maši tu mimo, ti si pa tako grd in črn; daj se vendor tačas v ta-le čevelj skriti, dokler se jaz ne preblečem, da te ne bodo videli in se te preveč ne bodo prestrašili!« Rogač res uboga in zleze v čevelj. Čevljlar pa hitro zgrabi za čevelj, ga zgoraj vkljup drži in začne s kladivom tako mahati in udrihati po čevelju, da je vragu vse kosti polomil. Ko čevljlar čevelj spusti, je vrag tako bežal, da se je vse kadilo za njim. Ko je šepasti vrag povedal, kako se mu je zgodilo, bil je Lucifer zelo nejevoljen in posal je družega vraka nad njega. Pa tudi tega je čevljlar tako zdelal, da je ves razbit prilezel nazaj v pekel. Odslej ni bilo nobenega vraka več spraviti po čevljarja, ker se je vsak bal, da bi zviti čevljar enako ž njim ne ravnal.

Čevljlar je zdaj tako dolgo živel, da je bil že sam življenja sit. Zato se sam poda na drugi svet. Najprej gre v nebesa in potrka na vrata. Ko ga pa sv. Peter zagleda, mu reče nejevoljen: »Ker prej nisi hotel v nebesa ne s smrtjo, ne s smrtnjakom, te tudi zdaj ne morem noter spustiti. Pojd kamor hočeš!« Čevljlar gre in potrka na peklenska vrata. Prišel pa je odpirat ravno tisti šepasti vrag, katerega je svoj čas tako hudo pretepel v čevelju. Ko čevljarja zagleda, hitro vrata zaloputne in jame druge vrage na pomoč klicati: »Hitro pride in tiščite vrata, da tisti strašni čevljlar ne pride noter, sicer nas bo vse pobil!« Vragi so tako tiščali, da so njih kremlji les predrli. Čevljlar vzame kladivo in jim kremlje v vrata zabije, in tisti vragi še zdaj na vratih visijo.

»Kaj bo pa zdaj?« reče čevljlar sam pri sebi; »nikamor me nočejo! Vendor grem nazaj v nebes, na vsak način me morajo noter pustiti!« Ko tje pride, ga sv. Peter odganja kakor prej. Čevljlar pa le notri sili. Tako sta se dolgo prepirala. Slednjič reče čevljlar: »Vsaj enkrat me pusti noter pogledati in vtata odpri, da vidim, kakšno je v nebesih. Potem pojdem brž odtod.« Da bi se sitneža znebil, odpre Peter vrata na pol, in ko čevljlar noter pogleda, vidi za durmi svojo klop. Kakor bi trenil, skoči skozi vrata v nebesa in se vsede na svojo klop. Peter ga pride ven gonit, pa čevljlar mu reče: »Kaj mi hočeš? Saj na svojem sedim!« Tako so morali čevljarja v nebesih pustiti, kjer se zdaj za durmi sedi.

Nežno znamenje. Zdravnik (bolnemu možu, ob česar postelji je nakopičeno mnogo polen): »Zakaj pa so ta drva?« — Mihec: »Veste, gospod doktor, moja stara slab sliši, in zato vržem vsakokrat, kadar česa potrebujem, poleno v njo!«